

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre .. 7 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre .. 8 korona.
Egy óra 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, október 21.

Románia és Bukovina határán elfoglalt hegység.

(Ellison dandárnok sikerei.)

Budapest, október 20. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

Károly főherceg lovassági tábornok hadsereg harcvonala:

A magyar-román határon tovább harcolnak. Dornawatrától délkeletre a Monte Rusult az ellenségtől elragadták.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadcsoportja:

Narajowka mentén a német csapatok egy magaslát elfoglalása alkalmával több mint 2050 foglyot ejtettek, 11 gépfegyvert zsákmányoltak. A Stochod legfelső folyásánál több támadás meghiusult.

Olasz haretér:

A Pasubio területen a harcok tovább folynak. Az olaszok hosszú, heves lövetés után tegnap délután négy órakor ismét megtámadták a hegyesüestől északra levő állásainkat. Újból elkeseredett közelharcra került sor. Az 1., 3. és 4. számú derék tiroli császárvadász ezredek Ellison ezredes dandárparancsnok vezérése mellett valamennyi támadást véresen visszavertek. Összes állásaik birtokukban maradtak, több mint 100 olaszt elfogtak. Egy alpini zászlóalj a fleimsvölgyi arcvonalon a Storcella di Sadolet és Kis-Caoriolt erős tüzéségi támogatás mellett megtámadta. A támadás gépfegyvertüzünkben össze omlott.

Délkeleti haretér:

Nincs ujság. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Győzelmeink az oroszokon.

(Három angol „Tank” elpusztítása. — Élénk harcok Dobrudzsában.)

Berlin, október 20. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy arcvonala:

A tüzéségi harc a Somme mindkét partján esős időjárás mellett mindkét fél részéről élénk maradt. Egy támadás elragadta az angoloktól az Euaucourt—L'Abbeye—Labarque országúttól nyugatra, október 18-án kezükön maradt árkok legnagyobb részét. Courcelettől északra és Le-Sars-

199.476.

Arad, október 20

Negyven nap alatt ennyi angol pusztult el a nyugati fronton. Ezt nem mi mondjuk, hanem a legnagyobb angol lap állapította meg a veszteség lajstromokból, tehát hitelesnek kell tekinteni. Kétszáz ezer angol vérzett el negyven nap alatt, egy örült álomért: „Németország és szövetségesei eltiprásáért. Hónapok óta tombol a tüzes orkán a nyugati vonalon és mi az eredménye? A németek gránitfalként állják a rohamokat. Néha meg-meginognak, egy-két lépést hátrálnak, de meg nem törnek, az segítségük tökéletes épségben megmarad és sohasé maradnak adósak támadóiknak; Franciaországból és Belgiumból félmillió négyzetkilométernyi területet tart megszállva erős szövetségeseink és ebből a világ leghevesebb rohamával csak százötven négyzetkilométert tudtak elragadni a művelt és félvad országok hadseregei.

Kell-e ennél többet mondani? Egy-két hónap alatt — amióta az offenzíva tart — félmillió embert pocskolt el Anglia és alig nyert annyit, amennyi például egy erdélyi kis vármegye. Kacagni kell tehát az ellenségeink amaz ostoba reménykedésén, hogy bennünket megsemmisíthetnek, hogy legyőzhetnek és megalázhathatnak. Oh ti együgyűek, nagyravagyásban elvakult szellemi nyomorékok. A népek undok parvenüi, ti, akik azt hiszitek, hogy aranyaitokkal mindent, de mindent meg tudtok vásárolni ezen a földön, még „a végső győzelmet” is. Most, amikor az oláh betörő nyakán van a szöges esizmánk, láthatjátok, hogy az arannyal csak latrokat lehet meghódítani, de nem diadalmas hadseregeket. A győzelemhez szív, ész és főként lélek kell, de nektek csak tömött zsebek van. Azzal ámitjátok esüggédő tömegeiteket, hogy ez a háború még tizenöt esztendeig is eltarthat, mert bennünket talán csak akkor tudtok legyőzni. No, ne féljete. Gondoskodunk róla mi és szövetségeseink, hogy ne tartson ilyen sokáig — a haldoklástok.

tól keletre az angol osztagok előretörései az esti órákban meghiusultak. Utólag jelentik, hogy az angolok az utolsó nagy támadás alkalmával az általuk olyan nagyra tartott páncélgépkocsikat (Tanks) is használták. Ezek közül három tüzéségünk által szétrombolva vonalaink előtt hever.

Keleti haretér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregének harcvonala:

A Stochod mellett, Siniawkától északra, általunk elfoglalt állások előtt az oroszok több ellentámadása nagy veszteségeik mellett összeomlott. Swistelnikitől délnyugatra, a Narajowka nyugati partján, a német zászlóalj egy fontos orosz magaslati állást, az ehhez csatlakozó vonalakkal együtt, rohammal elfoglaltak. Az oroszok visszafoglalási kísérleteit véresen visszaverték. Az ellenség itt ismét 14 tisztet, 2050 foglyot, 11 gépfegyvert hagyott kezünkön.

Károly főherceg lovassági tábornok arcvonala:

A behavazott Erdős-Kárpátok déli részében az ellenséget a Mt. Rusult csuosáról visszavetettük. Erdélyrészi határhegygerinceken tovább folynak a harcok.

Balkán hadszintér:

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja:

A dobrudzsai harc vonalon megélnékült a harc tevékenység.

Macedóniai hadszintér:

Egy, kezdetben eredményes szerb támadást a Cerna könyökben megállítottunk. A Nidze-planinától északra, a Boiran tótól délnyugatra, az ellenség részeltörései meghiusultak. Ludentorif, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

LEGUJABB.

Érkezett éjjel 2 órakor

Luganó. A Corriere írja: A szénkérdést még nem oldották meg, holott valóságos nemzeti válság tenyegget miatta. A szén tonnája a háború előtti harminc liráról kétszázhuszra emelkedett.

Zürich. Szeptember negyedikén Pesi olasz repülőtiszt, légi támadásban meghalt. A magyar-osztrák repülők megjelentek az olasz vonalak fölött és ledobták halálhírét, értéktárgyait és egy levelet, amelyet kísérő pilótája írt.

(=)

Akit a háboru szabadított ki a tébolydából.

(A pécskai gazdag koresmáros kálváriája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny néhány héttel ezelőtt megírta Ländler Rezső magyarpécskai vendég-lősnek szomorú történetét. A szerencsétlen embert felesége ellenséges érzülettel idegbeteggé tette, valóságban az örület örvényének szélére hajította. Míg sem sejtethető okokból a gyöngé akaraterejű emberrel váltót váltó után iratott alá, a pénz felszedte s gondosan takarékpénztárba tette. Míg a felvett összeg megközelítette a tényleges vagyont értéket: üldözte és keserítette a vagyonaért remegő embert.

Csóda-e, hogy Ländler Rezső vagyona pusztulását látva, tulfeszített idegekkel járt-kelt s családjával sem bánt simogató kézzel. A feleség ekkor gondolt merészet és nagyot s felesalta férjét Pesten élő fiához, akivel együtt aztán be is internálták egy elmeorvosintézetbe.

Három hónapig volt itt Ländler, amidőn kibocsátották. Felindult lélekkel sietett haza, ahol nem szívesen várták.

— Miért csukattál engem az örütek közé? — kérdezte feleségét s a kérdést heves szóváltás követte. A szóváltás nap-nap után megismétlődött a 23 évig együtt élt házastársak között, míg végre egy napon a tetlenségig fajult. A férj állítólag kezét, vagy botot emelt az asszonyra.

Az asszonynak ekkor a közigazgatási hatóságok segédelmével sikerült férjét végleg az örütek házába vitetni. A nagyszombati szomoruház lakója lett Ländler Rezső.

Itt élt három hosszú évig. Ez idő alatt nemcsak kifogástalanul viselkedett, hanem nélkülözhetetlenné tette magát az élők között sir-boltjában. Kitanulta a kertészetet s művésze lett a szakmájának. Ő lett a városban a legkeresettebb kertész, ő rendezte Szeben parkjait. Mert felesleges mondanunk, hogy az örütek házában igazgatósága csakhamar meggyőződött arról, hogy Ländler teljesen egészséges és szabadon hagyta járni-kelni.

Igy érkezett meg a román háboru. A szebeni tébolyda a megbízható betegeket szélnek eresztette. Fusson, aki amerre tud.

Szegény Ländler Rezső is futott, éjszakákban át, hegyek között, erdők vadonán, öt napig éltlen-szomján, míg végre egy tehervonatra talált, mely Aradig szállította.

Az igazi kálvária még csak most kezdődött.

A családjához akart menni, haza Pécskára, felkereste régi ismerősét, Gross Aladár dr. ügyvédet, hogy menjen ki vele feleségéhez. Így is történt.

Az Aradi Közlöny megírta annak idején, hogy milyen fogadtatásban részesültek. Az asszony, a feleség hivatalos irást tartva eléjük, stentori hangon kiabált és elutasította őket:

— Ez az ember reánk nézve meghalt! Takarodjanak!

Az ügyvéd vissza is hozta védencét Aradra, ki azóta ugyiszólván egy krajcár nélkül, jóakaró megdelmére szorulva tegezte életét. Az a Ländler Rezső, akinek Pécskán jól menő vendéglője s mintegy 100.000 koronát érő vagyona van.

Gross Aladár dr. ekkor perrel fordult a bírósághoz. Mert a szerencsétlen férjnek — ez a feleség a gondnok. Kérvényt adott be a gononosság megszüntetése végett. Mert, amint a bíróságon említi, mitéle gondnok az, ki

gondozottjával szemben így teljesíti a kötelességét?!

Ezen az alapon foglalkozott ma az ügyvel az aradi törvényszék. Megjelent a bíróság előtt Ländler Aladár, aki teljesen épelméjű ember benyomását keltette. De megjelent a bíróság előtt az asszony, a feleség, a gondnok ügyvédje is, holott a gondnokság megszüntetésébe a gondnoknak semmi perbeli beleszólása nincs.

A bíróság úgy határozott, hogy Ländler Rezső elmebeli állapotát hites törvényszéki orvosszakértőkkel megvizsgálattja. Ez most pénteken fog megtörténni. Míg ez megtörténik, Ländler ügyvédje a vármegye árvaszékehez fordul, hogy a hűtelen gondnokot, — kinek nagyobb gondja van a vagyona, mint a vagyoni jogos tulajdonosára, az elmeorvosintézetbe internált férjre — a gondnokságtól eltiltsák s a szerencsétlen, meggyötört ember részére új gondnokot nevezzenek ki.

Jeges szél üvölt a Kárpátokban.

— Távirati tudósítás. —

Rotterdam. A Daily Telegraph pétervári tudósítója azt táviratozza, hogy hir szerint Bruszilov seregei általános támadást kezdtek. *Kaledin* seregének az offenzívája *Vladimir, Volinszkij és Sokol ellen, Sacharové Lemberg ellen, Scserbacsevé Halics ellen* irányul. A harcok mostani állásáról semmi hir sincs.

És most, hogy Anglián át értesülünk a készülő legújabb nagy offenzíváról, mit mondanak az oroszok barátjai?

A *Times* azokkal az aggodalmakkal foglalkozik, amelyek az orosz municióhiány miatt keletkeztek. Ezek a bírek — ugymond — nem felelnek meg a valóságnak. Az orosz hadvezetéség annyi municiót halmozott föl, amennyi egy sokkal élénkebb tüzérségi tevékenység szükségletére is elegendő lenne. Az enyhe időjárás beálltával elkezdődött a szállítás és tartott mindaddig, amíg a tenger be nem fagyott a kikötők előtt. A japán, amerikai és angol gyárok rengeteg mennyiségű lövedéket szállítottak, amelyek nemcsak a nyári offenzíva szükségletére voltak szánva, hanem egy esetleges tavaszi operációra is. A nehéz lövedékek olyan bőségben vannak, hogy az orosz hadvezetéség még Romániának is átengedett belőlük bizonyos kontingenst. Oroszország a tábori tüzérség szükségletét legnagyobb részben otthon állítja elő.

A Krasnojarszkban megjelenő *Krasnojarszki Vjesznik* rámutat arra, hogy Szibéria elnéptelenedik, mert a *szibériai katonaságnak legalább is nyolcvan százaléka elesett, megsebesült vagy fogságba esett.* Ez az elnéptelenedés maga után vonja azt a veszedelmet, hogy Szibériát el fogják özönlöni a sárga ázsiaiak.

A *Temps* pétervári tudósítója jelenti: A kárpáti harcok az oroszok részéről óriási nehézségekbe ütköznek. Már is nagy a hideg ezen a fronton és jeges szél üvölt a Kárpátokban. A hó magasan fekszik a hegyekben. Az ellenség a heves hófúvások következtében az uttalan utakon nem szállíthatja a haretérre nehéz ágyuit, azonban annál több hegyi útege és rengeteg gépfegyvere van.

Ezt a danáját a szélnek már ismerjük, de ismerik az oroszok is. Már fújt nekik a kárpáti szél...

Felelet a kamara támadására.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi kereskedelmi és iparkamarában tegnap elhangzott támadásra a város közéleti bizottsága ma tartott ülésén adott választ.

Lócs Rezső polgármester helyettes megnyitva az ülést, bejelentette, hogy *Mülek Lajos dr.* napirend előtti felszólalásra kért engedélyt.

— Végtelenül sajnálom, — mondotta *Mülek dr.* — hogy hivatalos elfoglaltságom miatt nem jelenhettem meg a kamara tegnapi közgyűlésén. Nem volt alkalom az elhangzott támadások ellen a város nevében és ennek a bizottságnak a nevében felszólalni. Az igaz és helyes kritika elől senki sem zárkózhatik el s így mi sem térhetünk ki annak a hangja elől. A kritika azonban mindig a hangtól és a modortól függ. Ez a bizottság, amely önzetlenül és hosszú idő óta minden héten összeült, minden haszon nélkül és minden elismerés követelés nélkül, csakis a közjó érdekében dolgozott, nem érdemli meg azokat a támadásokat, amelyek a kamarában tegnap elhangzottak. Különösen akkor nem, amikor nem védhette meg magát azokkal a támadásokkal szemben, melyeknek ott ki lett téve. Nemcsak a bizottságnak a tagjai dolgoznak ilyen önzetlenséggel, hanem maga a főispán és a polgármester is megjelennek az üléseken és tanácsokkal, felvilágosításokkal látják el a bizottságot. Nem szólok *Lócs Rezső* polgármester helyettes működéséről, mert csak azt csodálom, hogy egészséggel kibírja azt a folytonos, ropant fáradsággal, állandó izgalommal járó nagy munkát, amelyet végez. Teljes respektálással viseltett a kereskedő osztály iránt és ennek a bizottságnak kilenczted része szintén a kereskedelemmel foglalkozik s így nem vindikálhatja magának senki azt a jogot, hogy a kereskedelem nevében támadja ennek a bizottságnak a munkáját. Nem lehet azt elvitatni, hogy ez a bizottság *legjobb tudásával, becsületével és igyekezetével járul ahhoz, hogy a közéletmezés kérdései úgy oldassanak meg, ahogy azt a város közönségének érdekei kívánják.* Meg kell emlékezni még *Bing Hugó* barátomnak tegnapi felszólalásáról is, aki a bizottság érdekében vitte a szót. S ki kell jelentenem azt is, hogy a támadások nem fognak bennünket elcsüggeszteni, sőt annál hatványozottabb erővel fogunk e nagy felelősségteljes munkához hozzájárulni. Foglalkoztam azzal a gondolattal, hogy indítványt terjesztek elő a bizottságnak, amennyiben 12 hatósági üzlet nem lenne elégséges, hogy a közt szolgálja, úgy állítsunk fel többet, mert nekünk nem az a célunk, hogy nyereszkedjünk, hanem az, hogy a közönség érdekét minél jobban szolgáljuk.

Mülek Lajos dr. szavait a bizottság nagy helyesléssel fogadta. A felszólalás után az elnök kijelentette, hogy a maga részéről csak azt jegyzi meg, hogy a sokat felhánytorgatott és állítólag a városnak érkezett 10 waggon cukorral az történt, hogy július 19-én kapott a város egy waggont és október 7-én kapta a város a második waggont. Megjegyzi még azt is, hogy a Hitelbank addig nem küld cukrot, amíg be nincs küldve a vételár. A két waggon vételárát beküldtem s ezt a két waggont a Hitelbank le is szállította.

Elfogták a százötven milliós csaló bankárt.

(Rochette Royonban letartóztatták.)

— Távirati tudósítás. —

Mint Párisból jelentik, Royonban elfogták az évek óta hiába keresett francia milliós-szédelgőt, Rochettet, akit 1912-ben in contumaciam három évi fogházra ítélték.

A Rochette-affér annak idején az egész világon óriási feltűnést keltett. Első ízben 1908-ban Clemenceau miniszterelnök parancsára tartóztatták le, mert sok ezer kisember vesztette el megtakarított pénzét a csaló bank és vállalat alapításában. Ez a pénzügyi zseni, mint egy vasuti vendéglő pikkolója kezdte meg pályáját, majd Melunban, szülővárosában pincér lett, ahol a szülei földmives munkával becsületesen eltartották magukat. Egy váratlan örökség adta meg a lökést karrierjének.

Párisba ment és üzletalapításokkal foglalkozott. Amikor harminckét éves korában a rendőrség letartóztatta, 400 bankhivatalnok és 6 bankigazgatója körében, 150 millió frank névértékű, Rochette alapításból származó „értékpapír” — köztük a Rio Tenesidó nevű kétértékű rézbányász, amely nevet azért használta, hogy összetéveszték a híres Rio-Tintó rézbányával — volt forgalomban. Legtöbbnyire becsületes vidéki balekok, kisemberek zsebei-ben, akik keservesen megtakarított frankjaikat az osztalék-éhségnek, a nagy reklámnak, Rochette ügynökei agitációjának és az általa alapított pénzügyi lapnak dobták áldozatul.

Rochette letartóztatásával a szenzációk sorozata kezdődött meg. Állítólag egy csőpostalevél, amelyet beavatott helyről adtak fel, tudomására akarta adni, hogy le akarják tartóztatni, de ez a segítség későn érkezett. Cruppi ügyvéd, az akkori kereskedelmi miniszter és Rabier, a francia képviselőház alelnöke, Rochette letartóztatása előtt néhány nappal mondtak le a jól megfizetett védelemről. Egész sereg kiváló személyiség volt érdekelve, részint mint felügyelőbizottsági tag Rochette üzleteiben, vagy pedig másképp voltak lekötelezettek. Barátai félve a botránytól, minden követ megmozgattak és azzal is megvádolták Lepine rendőrfőnököt, hogy ártatlanul tartóztatta le Rochettet. Egy parlamenti vizsgáló-bizottságot küldtek ki és az eredmény? Öt évi halogatás után 1912. december 19-én három évi fogházra ítélték Rochettet, akit kétszáz ezer frank biztosíték ellenében szabadlábra helyeztek és aki meg is szökött Mexikóba.

Madeiró mexikói elnök igen barátságosan fogadta a párisi szökevényt, aki mindennapos vendég lett az elnök palotájában. Egy nap az elnök ismét pénzügyi szükségben volt és egy párisi bankhoz fordult, hogy kölcsönt kérjen tőle. A francia kormány azt a feltételt szabta, hogy azonnal tartóztassák le és szolgáltatassák ki neki Rochettet. Azonban az elnöknek egy intim barátja és tanácsadója még aznap elárulta Rochettenak, hogy másnap le akarják tartóztatni. Mikor hazatért lakására azt látta, hogy a házat és a környékét titkos rendőrök őrzik és a menekülés el van vágva számára.

Rochette laborotválta szakállát, egy cowboy kalapot tett a fejére, fekete köpenyegyet vett a vállára. Ebben az öltözetben igyekezett menekülni, de felismerték és őrántott hajsza indult meg utána. Rochette falakon ugrott át, kerteken vágatott keresztül, míg mögötte a puskák ropogtak. Sikertelenül egy öreg asszonynál, akit valaha támogatott, menedéket talál-

nia. A következő éjszaka az öreg asszonynak egy számár által huzott tejeskocsiján megszökött Mexikó kapuján át. Több hónapig bolyongott az északmexikói államokban. A felkelők számára élelmiszer és municiószállítást szervezett a partvidékről az ország belsejébe. Ennél az üzletnél igen szép összeget keresett.

Teljes biztonságban érezte magát és azt a hírt terjesztette magáról Európában, hogy meghalt.

Egy felkelő vezérrel megállapodott, hogy valamelyik elesett felkelőnek az okmányait átadja neki és elhívteti a közvéleménnyel, hogy a híres párisi pénzkapacitást északi Mexikóban holtan találták meg. Rochettenak az volt a terve, hogy büntetése elévülése után 1917-ben visszatér Európába. Azonban nem számított a felkelő vezérek pénzsomjával. Az egyik elhatározta, hogy elfogja, a partra viszi és átadja a francia konzulnak. Egy barátja révén azonban ekkor is megtudta, hogy mi vár rá és női ruhában sikerült Mexikóból megszöknie és közép Amerikán át Peruba, majd Bolíviába menekült, ahol jó barátaival találkozott. Itt néhány spekulációval próbálkozott, azonban elvesztette a pénzét. Elhatározta, hogy visszatér Európába. Antwerpenben kötött ki, majd átment Londonba és volt annyi bátorsága, hogy innen többször átránduljon Párisba, ahol Eughiemben, alig tíz perenyire Páristól egy barátja villájában szokott megszállni. Mikor Calauxné lelőtte Callmettet a Figaró főszerkesztőjét és a Rochette ügy ismét napirendre került, innen írta Joureshez ismert levelét. Ezután ismét elhagyta Franciaországot és a keletre utazott. A francia rendőrség állandóan kereste, míg most végre kézre került.

Burlan báró távozik?

— Távirati tudósítás. —

A Vossische Zeitung bécsi tudósítója jelenti lapjának a következőket: A külügyminiszteri válság, amelyről már több ízben küldöttem tudósítást, ugylátszik megoldás felé közeledik. Az esetben, ha változás történik a külügyek vezetésében, feltétlenül magyar ember kerül a miniszteri székbe, mert a három közös miniszter közül egyiknek okvetlenül magyarnak kell lennie a fennálló szokások szerint, különösen most, amikor a magyar befolyás láthatóan növekszik. Krobotin hadügyminiszter, Körber közös pénzügyminiszter osztrákok és ezért, valamint más okokból, nem lehet a mostani berlini nagykövet a monarchia külügyminisztere.

Mint hogy a magyar ellenzék grófjainak nincsenek már szánszaik, szó lehet tehát Forgács János grófról, a volt drezdai és belgrádi követről, aki most a külügyminiszteriumban osztályfőnök és rendkívül munkás, tehetséges ember, azonban nagyon fiatalnak tartják, mert még alig múlt 40 esztendő. Meray Kajetán volt római nagykövet ugyancsak osztályfőnök, de aki azonban nem tartozik a magyar főnemesség közé s a tulzó magyarok nem tekintik telivér magyarnak, mert

Bécsben nevelkedett. Legtöbb kilátása lehet Szécsen Miklós grófnak, a volt párisi nagykövetnek, aki a háború kitörése óta a külügyminiszteriumban dolgozott, de egy fél év óta kilépett onnét és magyar udvari marschell lett Budapesten. Körülbelül 60 esztendő, fia a magyar konzervatív párt volt elnökének és férje egy Mikes grófnőnek. Nyugodt, szófukar természetű ember és ezt kedvező körülménynek tekintik.

Az angyalföldi kéjgyilkosság.

— Távirati tudósítás. —

Budapestről jelenti tudósítónk: Az angyalföldi kéjgyilkosság dolgában a rendőrség nagy apparátussal folytatja a nyomozást. Nagy Károly dr. detektívőnök vezetésével a detektívek igen nagy munkát fejtenek ki, hogy az ügy minden részletére világosságot derítsenek. Mint megirtuk, a gyanu Mészáros Sándorra irányult, aki egy Dalnok-utcai pincében főzte a szappant és onnan igen gyanus körülmények között tűnt el. A detektívek tegnap egész nap és egész éjjel hajszolták, de munkájukat rendkívül megnehezítette az, hogy sok Mészáros van, akire körülbelül ráillik az adott személyleírás.

Késő éjszaka sikerült megállapítani, hogy a gyilkossággal gyanúsított férfi nem Mészáros Sándor, hanem Mészáros István, aki hosszabb ideje Kőbányán a Fűzér-utcai ideiglenes kaszárnnyában katonai szolgálatot teljesít. Mint az Aradi Közlöny már jelentette, éjjel 12 órakor előállították a főkapitányságra és konstataáltak, hogy a személyleírása körülbelül megegyezik a gyilkosról adott személyleírással. Mészáros István az éjszakát a főkapitányságon töltötte, ahol ma délelőtt hallgatták ki.

Mészáros Istvánt ma délelőtt fölkeresték Nagy Károly dr. detektívőnök szobájába, a hova beidézték egy egész sereg kisleányt, akik a Felső-Erdősoron laknak és akik azt mondták, hogy egy feketeruhás férfi régóta cukorral csalogatta őket. Mészáros Istvánt a detektívek több más hasonló külsejű férfi közé állították a detektívőnök előszobájában és fölvo-nultatták előttük a kisleányokat, akik Mészárosban valamennyien fölismerték a „cukros bácsit”. Mészáros ezután visszakisérték cellájába. Részlegesen nem hallgatták ki, mert még több bizonyítékot keresnek ellene.

Budapestről jelenti tudósítónk: A rendőrség ma szembesítette a kéjgyilkosság gyanújával gyanúsított Mészáros Istvánt a villamos vasútnak azzal a kalauznőjével, aki a gyilkosság felfedezésének órájában azt vallotta, hogy az ő kocsiján utazott az megölt kisleány egy magas, nagyorrú és nagybajuszu, fekete felöltőt viselő férfival. A kalauznő kijelentette, hogy nem hinné, hogy azonos lenne a neki megmutatott férfi a kisleány kísérelőjével.

A tűzraktanyában kihallgatott tüzérkatonának vallomásából kétségtelenül megállapítható, hogy Mészáros szerdán reggel 9 óráig az ütegnél tartózkodott s azután fél 10 óráig valami speciális munkát végzett. Hogy később is az ütegnél tartózkodott-e vagy sem, arra már a katonák nem emlékeznek. Este 9 órakor a takarodónál az ütegnél volt. Azt hiszik, hogy Mészáros az egész szerdai napot a laktanyában töltötte, de határozottan ezt nem merik állítani.

Ítélet előtt Ghenadiev bűnpere.

— Távirati tudósítás. —

Szófia. Szeptember 6-án, Tutrakán elestének nevezetes napján kezdte meg a *szófia* hadbíróóság Ghenadiev és társai hazaárulási perének főtárgyalását. A vezér és egész pártja bele vannak keverve Deklosieres francia bankár megvesztegetési afférjába és ennek alapján emelte ellenük az államügyész a hazaárulás súlyos vádját. Az a bűnük, hogy idegen államok szolgálatában hazájuk érdeke ellen vétettek, amennyiben francia milliókkal az entente javára forradalmat akartak szítani. Erre a célra Deklosieres *húsz millió frankot adott át Ghenadievnek.*

A tisztí kaszinó nagy hangversenytermében hat héten át folyt a tárgyalás. Az volt várható, hogy óriási érdeklődés fog megnyilvánulni a bűnyügről. E nagy per teljes nyilvánosság előtt folyt, azonban a hallgatóság részére fentartott 40—50 hely állandóan üres maradt. Az emelvényen ült a bíróság, az ügyész, lent két sorban a védők, három sorban a vádlottak és a tanúk, a közönség azonban hiányzott.

Bámulatra méltó a szófiaiak érettsége és komolysága, akik ezekben a súlyos időkben a büntetés iránt semmiféle érdeklődést nem mutattak és a bolgár fővárosban senkisé sem beszélt

arról, hogy heteken át szenzációs per játszódik le.

A bizonyítási eljárás folyamán Ghenadiev vitte leginkább a szót. Négy héten tartott a tanúk kihallgatása és tíz nap óta folytak a perbeszédok.

Genadiev, aki egyike Bulgária legnagyobb szónokainak, öt napos védőbeszédet tartott, amelyben rendkívül ügyesen védekezett. *Marlov* alezredes, katonai ügyész szintén nagy beszédet mondott, amelynek folyamán megváltoztatta a vádat és Genadievet nem hazaárulással, hanem megvesztegetéssel vádolta.

Tschelbov alezredes, a bíróság elnöke kedden, október 18-án fejezte be a tárgyalást és kinirdette, hogy a katonai törvények értelmében a bíróság az ítélet kihirdetéséig nem hagyhatja el a törvényszék épületét. Együttal meghagyta a perbeli feleknek, hogy ítélet kihirdetésre jelenjenek meg csütörtök, péntek és szombat este hét órakor a törvényszéken. Ekkor mondja meg az elnök, hogy mikor hirdetik ki az ítéletet. Valószínűleg, hogy szombat este történik ez meg. A bűnpere befejeztével az érdeklődés is nagyobb lett. A bolgár törvények értelmében a katonai bíróság ítélete ellen nincs felebbezés.

Riport nyomán elfogott csaló.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az „Aradi Közlöny” mai száma már megemlékezett arról a furfangos csalásról, amelyet egy ismeretlen katona Lenkey százados nevével követett el, s amelynek áldozata *Iványi Menyhért Forray-utcai cipőkereskedő.*

Kereskedői körökben élénk érdeklődést keltett az Aradi Közlöny riportja, amelynek eredményeként ma sikerült leleplezni a csalót, aki még ma is ugyancsak Lenkey százados nevével akart visszaélni.

Ma délután *Lányi Marcel* Aczél Péter-utcai cipőkereskedését telefonon felhívták, s a beszélő Lenkey százados nevében cipőket, férfies női cipőket, a legjobb minőségben kért haza küldetni, azzal, hogy azonnal érte küldi a tisztiszolgáját.

Lányinének — aki az Aradi Közlöny riportja nyomán már tudott az Iványi-féle üzletben elkövetett csalásról, — gyanus volt a dolog, s amikor a telefonon beszélő állítólagos Lenkey századosnak azt válaszolta, hogy csak küldjön a cipőket, egyben a sarkon posztoló rendőrt is értesítette a dologról.

Pár pere múlva egy tisztiszolga állított be a Lányi-féle üzletbe.

— Százados ur, Lenkey küldött — mondotta. — Nagyon finom cipőket tessék küldeni, legalább öt párat a nagyságos asszony és ugyanannyit a kapitány ur részére, hogy válógathassanak.

Amíg az üzletben szóval tartották a bakát, az egyik alkalmazott rendőrt hívott elő, aki igazolásra szólította föl, s amikor ez nem sikerült, a rendőrség bünyügyi osztályára kísérte be, ahol *Beregi Sándor* dr. fogalmazó hallgatta ki.

Most azt akarják megállapítani, hogy a Lányi-üzlet csaló katonája azonos-e az Iványi-üzletével, vagy pedig társa annak.

Mielőtt a nyomozás további eredményéről beszámolunk, meg kell jegyeznünk, hogy a rendőrség az ügyről semmi felvilágosítást nem

adott ki a nyomozás érdekében. Mégis módunkban volt sok utánjárással megtudni, hogy az előállított katona a kihallgatás alkalmával tagadta, mintha ő lett volna az Iványi cég tolvaja. Az azonban hamarosan kiderült, hogy *Lányi Marcel* cipőkereskedésébe senki sem küldte. Megállapították a katonáról azt is, hogy *Klein Jenő* a neve, világosi születésű, volt aradi kereskedősegéd, aki egy ízben okirathamisítás miatt büntetve volt. Böresök Lajos detektív ezek után elvitte a szélhámos katonát *Iványi Menyhért* üzletébe, ahol azonban az alkalmazottak nem ismerték fel benne azt, aki tegnap az állítólagos Lenkey százados részére elvitte volna a cipőket. Klein ugyanis tegnaptól mára leberetváltatta a bajuszát. A katonát Böresök visszavitte a rendőrségre, ahol tovább faggatták, de az megmaradt a tagadás mellett. A detektív este ezután felkereste *Klein Jenő* lakását, ahol kihallgatta szobaasszonyát és annak szomszédjait. Ezek meglepő vallomást tettek. Elmondották, hogy Klein tegnap több pár cipőt vitt haza azzal, hogy ő nagyon olcsó áron jutott azokhoz és kínálta azokat megvételre. Senki sem vásárolt tőle, mire ő elvitte és máshol értékesítette a lopott dolgokat. A detektív ezeknek a tanuknak vallomásait *Klein Jenő* elé tárta, mire az a bizonyítékok terhe alatt bevallotta, hogy ő volt tegnap *Iványi üzletében* és ő vitte el onnan a cipőket, amiket azután olcsó pénzért eladott.

*Klein Jenő*t a vallomás után őrizetbe helyezték.

A dolognak mindenestre nagyobb érdekességet ad az a tény, hogy egy újság riport nyomán sikerült megakadályozni egy újabb csalást, s itt kapcsolódik össze az újság feladata a bünyügyi nyomozással, amelyet a legfontosabbul elősegít, jól lehet derék rendőreink éppen ennek az ellenkezőjét hiszik és válnak és igen gyakran elfogultságból, vagy más okból nem hogy segítenek, de direkte megnehezítik, sőt meg is akadályozzák az újságíró munkáját, amelyből pedig csak a közönségnek és a rendőrségnek, de semmiestre se az újságíróknak van haszna.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Szombaton: *Tökéletes asszony.*

* **A színház hírel.** A *Tökéletes asszony.* Lehár kitűnő operettje teljesen új betanulással holnap kerül színre először. Pár éve annak, mikor a *Tökéletes asszony* hódító útjára indult el és csupán a véletlen volt, hogy ezideig nem volt műsoron. Holnap azonban premier számba megy ennek a gyönyörű zenéjű operettnek a színrehozatala. A címszerepet *Horváth Mici* játssza, a többi szereplők *Járai B., Benkőné, Gyöző, Járai S., Róna, Herold* stb. *Vasárnapi előadások.* Holnap, vasárnap délután fél négy órakor mérsékelt helyárrakkal *Strausz* pompás operettje, a „*Legénybucsu*” van műsoron. A 16 női szerepben *Z. Váradi Margit* és *Járai Böske.* A férfi szereplők *Gyöző* és *Járai S.* stb. Este nyolc órakor rendes helyárrakkal a „*Tökéletes asszony*” kerül színre másodszer.

* **A szombati kabaréest** jegyei nagyrészen előre elkelték. A még meglévő jegyek estig ifj. *Klein Mór*nál, este pedig a kulturpala pénztáránál kaphatók. A műkedvelők kabaréja pompás szórakozást fog nyújtani s egyben nemes célt szolgál, amennyiben a bevételt az erdélyi menekültek segélyezésére fordítják.

* **Aradi művészeti bécsi hangversenye.** Október 31-én a bécsi zeneegyesület nagy hangverseny termében *Foersti Gertrud* énekművész hangversenyt rendez zenekar kísérettel, amelyen a hegedű számokat *Weil Magda,* a bécsiek előtt is jól ismert és méltán elismert aradi művész játsza.

* **„Az éhes város” premierje az Apollóban.** A világháború a produktivitás minden terén visszatartja Európa államait, még a semleges országokat is. Amerika annál jobban kihasználja a reá nézve kedvező konjunkturákat s megfeszített erővel szerzi az aranyakat nemcsak a municiógyártással, hanem más exporttal is. Az idei mozi szezon is az amerikai filmgyárak dominálják. Egymásután kapjuk a szédtűnő nagyszabású, szebbnél-szebb amerikai képeket. A *Trilby,* a *Királytigris* után „Az éhes város”, ez a minden ízében amerikai dráma ejti bámulatba a mozipublikumot. A fővárosi bemutatóval egyidőben tűzte műsorra az aradi Apolló-színház is a nagystilű amerikai filmet, amelynek mai premierjére telt nézőtér gyült egybe. A dráma meseje, szinte megfekszi az idegeinket s mindvégig fogva tartja. Amerika csodás panorámája bontakozik ki előttünk a filmen, amely mély hatást váltott ki a premier publikumából. „Az éhes város”-nak nagy sikert jósolunk szombatra és vasárnapra is. Az új műsor mellékképei is elsőrangúak. 3

* **Homunculus.** *Róbert Reinert* 4 felvonásos filmműve a kinematográfia legnagyobb diadalának tekinthető. Ez a megrázóan hatalmas sláger a film lehetőségeit a legszerencsésebb módon használja fel és oly tökéletes, minden szempontból kifogástalan élvezettel lepi meg a nézőt, amely nem ámult érzéseket vált ki belőle, hanem örök életű emléke is lesz. *Róbert Reinert* a zseniális szerző a *Vells* regényeknél is érdekfeszítőbb és nagyobb, színesebb fantáziájú remekműveket alkotott a *Homunculus* filmmel, amely azonban nemcsak egy böles koponyájának buvárkodásait tárja elénk, hanem meleg emberi érzések viharának egyes jeleneteiben. És a mily megráztatóan tökéletes a szerző ötlete, oly páratlanul nagystilű a kivitel is. *Ottó Rippert* művészi rendezése mindég fokozza, ha lehet erősíti a film érdekességét. *János vitéz,* a magyar operettek gyöngye, csodálatos szép feldolgozásban, legközelebb az *Urániában.* 5

* **Két szenzációs sláger vasárnap az Erzsébet-mozgásházban.** A pilóta sors egy megalázó drámai szenzáció, amelyben a főszerepet a közkedvelt *Carló Wieth,* a világhírű *Nordisk*-filmgyár művésze játssza. A hallgatagság hatalma egy gyönyörű tájakban és megalázó jelenetekben gazdag cowboy dráma, melynek felvételét az amerikai *Lubin*-gyár készítette. E kép elénk tárja az igaz szerelem valóságát, hogy mily áldozat képes egy férfi, aki igazán soha meg nem szűnő szerelemmel szeret. Legközelebb: **A nenez halasztás,** nagy apacs-drama. 8461

Petrozsény rémnapijai.

(Kilenc napig temetetlenül hevert egy asszony holtteste.)

(A magyar-román harctérről visszatért munkatársunktól.)

Petrozsény egyik legérdekesebb alakja Bordán István nyugdíjas vasutas, aki jelenleg a salgótarjáni részvénytársaság bányagazgatóságának szolgálatában áll. Mérnökök állítása szerint 2 és fél méter hosszú és olyan sovány, mint az az ember lehet, aki kétszer szenvedte végig a zsilvölgyi román inváziót. A sok sanyargatás ellenére sem vesztette el azonban jó kedélyét és egész derűs hangulatban mondta el nekem az oláh invázió alatt átélt kalamitáit:

— Amikor először jártak nálunk az oláh zógorok, — mondta, — akkor egész kedélyes világ volt Petrozsényben. A bányagazgatóság épületébe telepedett D. Manliu ur Bukarestből és kijelentette, hogy ezután ő fogja igazgatni a bányákat. Az igazgatása azonban nem állott egyébből, minthogy éjszakáról éjszakára pezsgőzött a román tisztek társaságában és minden délelőtt 11 órakor kelt fel. Velem igen jól bánt, mert azt mondta, hogy nagyon használható ember vagyok és kilátásba helyezte, hogy nemsokára magával visz Bukarestbe, ahol előkelő pozícióhoz akart juttatni. Kijelentette, hogy én ezermester vagyok. Én természetesen mindent ráhagytam. Manliu ur különben annyit értett a bányagazgatáshoz, mint én a stratégiához. Cocorescu ezredessel is jó viszonyban voltam és csak egyszer haragudtam meg rá... Mivel Manliu bányagazgató azt tapasztalta, hogy az épületben nagyon elszaporodtak az egerek, kiadta a parancsot nekem, hogy okvetlen szerezzek két egérfogót. Nyakamba vettem a várost, azonban a Kigyó-utca környékén két oláh fegyveres katona feltartóztatott, kijelentették, hogy Cocorescu ezredes elé kell vinni, mert engem a tilosban találtak. Én tiltakoztam az ellen, amire a két oláh puskással összevert. Az ezredes előtt tiltakoztam eme bánásmód ellen, amire az ezredes lovagló ostorával kétszer végig vágott rajtam és kijelentette, hogy be kell engem zárni, mert olyan helyen járkáltam, ahol csak katonáknak szabad megfordulni. Amikor lefelé haladtam a dutyiba, az oláhok még egyszer kipróbálták rajtam puskatusuk keménységét. Ugy látszik Manliu igazgató tudomást szerzett a sorsomról, mert két óra múlva ő maga jött értem és kiszabadított a fogházból.

Azt már jelentettem, hogy az oláhok második inváziója nem volt egyéb közönséges rablóhadjáratnál. Azonkívül, hogy az üzleteket és magánlakásokat teljesen kifosztották, elküldték azt a kedélyes infámiát is, hogy a lakosok berendezését teljesen összecserélték. Egyes urilakások tele vannak olyan butorokkal, amelyek valószínűleg a város másik részéből valók. Ha egyszer a tulajdonosaik visszakérülnek, nagy gondot okoz nekik: hogyan osszák el az idegen butorokat. Már arról is beszélnek, hogy butorkiállítás rendeznek a piacon és ott válassza ki mindenki a saját tulajdonát. Farkas János petrozsényi asztalosmester, aki szintén végigélte a második oláh betörést, a következő rendkívül érdekes részleteket mondta el:

— Október 2-án jelentek meg nálunk másodszer az oláh katonák. Akkorra már, Petrozsényben alig maradt 2—300 polgár ember. Az oláh parancsnok kiadta az utasítást, hogy senkinek sem szabad az utcán tartózkodni és akit meglátnak, azonnal lelővik. Azzal indokolta ezt, hogy az első itt tartózkodásuk alkalmával

a polgárok elárulták az oláh hadsereget. Olyan utasítást is adott katonáinak, hogy a rekvirálásnál csak a magyar lakosok holmiját szabad elvinni. Október 4-én reggel dobszóval hívták össze a lakosságot a kaszinó közelében levő apáciskola kertjébe. A polgárok azt hitték, hogy azért gyűjtik őket össze, mert valamennyiüket Romániába akarják szállítani és ezért sokan nagy batyukkal és élelmicikkel felszerelve jelentek meg az iskola kertjében. Akkor már egy zöld asztal körül elhelyezkedett egy katonai bizottság. Néhány perc múlva szuronyos katonák egy magyar szakaszvezetőt kísérték elő és mögötte jött Dombora László, Petrozsény község nyugalmazott jegyzője, egy ősz, öreg ember. A katonai bizottság ítéletet olvasott fel, amely szerint ez a katona lesből rálőtt az oláh előőrsekre, tehát halállal kell lakolnia. Az ítéletet letérdeltették és három katona agyonlőtte. A nézőknek is le kellett térdelni. A helyszínen azonnal el is földelték. Dombora Lászlót is halálra akarták ítélni, azonban agg korára való tekintettel megkegyelmeztek neki. A dolog magyarázata az, hogy amikor a mi csapataink eltávoztak, ez a magyar katona visszamaradt és betért Dombora László házához. Arra kérte a nyugalmazott jegyzőt és öreg feleségét, hogy rejtsek el őt, mert beteg. Civil ruhát adtak neki, azonban a szegény ügyetlen ember kimerészkedett az utcára és az oláh katonák kezébe került, akik a civilruha alatt uniformist találtak, s ezért letartóztatották. Mivel kémnek tekintették, halálra ítélték a rögtönítélő bíróság és az egész lakosság előtt kivégezte.

Megnéztem a kivégzett katona fakeszttel jelölt sírját. A kereszten ez áll: *Korcsmáros Demeter* kürtös. Mint utólag kiderült, az illető nem *Korcsmáros Demeter*, hanem *Kiszta Géza hajdúvármegyei segédjegyző* és egy *Korcsmáros Demeter* nevű, a hadseregnél kürtösként szolgáló lupényi bányász neve alatt temették el. Amikor Dombora László nyugalmazott jegyzőt elhurcolták a házából, a felesége azt hitte, hogy őt is kifogják végezni: úgy megrémült, hogy néhány óra múlva meghalt. Az asszonyt 9 napon keresztül temetetlenül hagyták és csak október 10-én, amikor csapataink bevonultak, temették el munkásosztagunk egy tábori lelkész részvétele mellett.

Érdekes dokumentuma Hunyadvármegye háborús történetének az a jelentés, melyet a petrozsényi salgótarjáni intézett a vármegye alispánjához. A jelentés így szól: „Jelentem, hogy f. hó 5-én délután 3 órakor hivatalomat elfoglaltam. Itt a katonaságon kívül 40 polgári egyénnél több alig van. Az útlakosságból egy sem látható. Magánlakások és közhivatalok kifosztva, butorok összetörve. Az ellenség szeptember 28-án egy önkéntest, névleg Kiszta Gézát, aki valahogy ide tévedt s kire ráfogták, hogy kém, a zárda előtti kis téren, golyó által kivégezték, az itt levő lakosságnak térdelve kellett a kivégzést végignézni. A Salgótarjáni Községbánya R. T. petrozsényi villanytelepét, a vulkáni gépgyár egy nagy kazánját az ellenség felrobbantotta. A vulkáni Chorin-aknában nagymennyiségű, de fel nem robbantott dinamitot találtam, minek eltávolításáról Eisler Albert bányagazgatóval együtt intézkedtem. A mai napon a dandárparancsnok engedélyével, de felelőssége nélkül Eisler Albert bányagazgatóval Vulkánban voltam, hol ugyanazon rombolásokat találtam, mint itt... mivel azt az

oláhok még ágyutüz alatt tartják, be nem mehettem. Petrozsény, 1916. okt. 6. Prileszky. s. k. szolgabíró.

Elítélték a kismartoni polgármestert.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Sopronból jelentik: Kismarton város népszerű polgármesterét, Keller László dr.-t, aki az élelmezés terén jelentékeny érdemeket szerzett, tegnap Wolff Lajos kismartoni főszolgabíró miniszteri rendelet áthágásáért és árdrágításért felelősségre vonta és elítélte. Az eset annyira jellemző a mostani nyomoruságos viszonyokra, hogy találgatkozik Kismarton falain.

Ez év júliusában közvetlenül a cséplés után Keller dr. polgármester hivatalos helyiségében valóságos bucsujárás volt. A város lakossága a polgármester segítségét kérte, mert az állatállományt az éhenpusztulás veszedelme fenyegette. A polgármester a Haditerméknyhez fordult, majd a kormányhoz és végül a vármegyéhez, közbenjárása azonban mindenütt eredménytelen maradt. Erre, hogy a sürgős szükségén segítsen, elhatározta, hogy ott vásárol, ahol kap. Hosszas utánjárás után végre a cinkfalvai Patzenhofer-uradalomban kapott egy vagon árpát és pedig méterházmászkint 42 koronáért. Az árpát aztán azonnal szétosztotta a lakosság között.

Wolff Lajos főszolgabíró, ahogy az esetről tudomást szerzett, azonnal eljárást indított a polgármester ellen, annak a miniszteri rendeletnek az áthágásáért, amely gabonamérek adásvételét kizáróan a Haditermékny részvénytársaságnak tartja fenn, továbbá árdrágításért, amennyiben az árpaért kilenc koronával többet adott a 33 koronás maximális árnál.

Tegnap volt ebben az ügyben a főszolgabírói hivatalban a tárgyalás. Keller László dr. polgármester védőjével, Takos István dr. soproni ügyvéddel jelent meg. A védő előbb alaki kifogásokat tett. A polgármester és a főszolgabíró feszült viszonyára és a főszolgabírónak ebből valószínűen következő elfogultságra való tekintettel más rendőrbíróság delegálását kérte és kétségbe vonta a főszolgabíró illetékességét is, minthogy a polgármester inkriminált cselekménye Kismarton város területén, tehát a kismartoni rendőrkapitányság illetékességi körében történt.

A főszolgabíró, mint rendőrbíró, mind a két kifogást elutasította, azzal, hogy egyfelől nem érzi magát elfogultnak és másfelől a vásárolt gabona a kismartoni kerületből való. Az érdemi tárgyalás során a védő azzal érvelt, hogy Keller dr. polgármester nemcsak hivatali kötelességének, hanem emberi kötelességének is tartotta, hogy a nehéz helyzetben lévő lakosságon segítsen és oda forduljon, ahol nem hiába kopogtat. A miniszteri rendeletek intenciója is csak az lehet, hogy a közérdeket szolgálják és kielégítsék. A polgármester nem követett el büntetendő cselekményt s ezért részére fölmentést kért.

A főszolgabíró ezután meghozta ítéletét. A polgármestert az 1250—1916. és a 2850—1916. számú miniszteri rendeletek alapján vétkesnek mondta ki a miniszteri a rendelet áthágása és az árdrágítás vétségében és 20 korona pénzbüntetésre átváltoztatható egy napi elzárásra és 100 korona pénzbüntetésre ítélte.

A polgármester és védője természetesen felebbetkelt az ítélet ellen, amely Kismarton város lakossága körében kínos föltűnést és elkedvetlenedést keltett. A városban mozgalom indult meg, hogy a polgármesternek valami tüntető módon elégtételt szolgáltatassak.

Hindenburgnál.

(Egy aradi főhadnagy a fővezérnél.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A 69-ik gyalogezred kitüntetéses vitéze R. E. népfelkelő főhadnagy, rokonai látogatására három napig Aradon időzött. R. E. főhadnagy a civil-életben a szombathelyi osztálymunkás-szolgálatnok, s Aradhoz kedves családi szálak fűzik. Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste a dícsőséges magyar ezred hősi katonáját, hogy tőle egyet-mást az ezred harcaiból megtudjon.

R. E. főhadnagy készséggel állott rendelkezésünkre s az alábbi érdekes dolgokat mesélte el:

— Azt hiszem, minden magyar embert rendkívül érdekelne, ha őszintén elmondhatnám, jobban mondván: lerajzolhatnám azt az utat, amelyet a szívünkhöz nőtt 69-ik gyalogezred megtett a háború kitörése óta. Sajnos, ennek az ideje még nem érkezett el. Ha egykor eljő az idő, hogy ennek az ezrednek a harcait leírhatják: benne lesz abban a világháborúnak minden fázisa. Mert mi voltunk minden fronton és mindig ott, a hol a legnagyobb szükség volt az erőteljes magyar karra. A mi nevünk — magunk között — „az offenzívák ezrede”, mert a hol mi vagyunk, ott ritkán van defenzív harc, ott előre megy a magyar hadsereg!

— Nem mondhatna-e el a főhadnagy ur harci tapasztalataiból néhány érdekes epizódot?

— Szívesen teszem, mert az én ezredemmel szemben nincs ok a szerénységére. Ki is érdekelhetné jobban ma a közönséget, mint a központi hatalmak hadműveleteinek főirányítója: a nagy Hindenburg?!
— Főhadnagy ur látta őt, találkozott vele?

— Midőn „Hindenburg bakái” lettünk: én is azok közé a szerencsések közé tartoztam, akik tisztelegni mentünk az ő akkori főhadiszállására. A nagy emberek megnyugtató nyájjasságával fogadott. Olyan ez a nyájjasság, mint a napfény, magától értetődő és természetes, a keresettségnek, a leereszkedésnek nyoma sincsen benne.

— A vacsoránál mi magyar tiszték ültünk a jobb és bal oldalán. A sablonok nem érdeklik önt s a közönséget s azért azokról hosszabban nem is beszélek. Az obligát felköszöntők után a legnagyobb fesztelenséggel nyilatkozott előttünk a legkardinálisabb kérdésekről. Meglepett bennünket az őszintesége. A magyar katonáról való véleménye ismeretes mindenki előtt, ez irányu nyilatkozatai egykor, a limanovai csata után bejárták nemesak a központi hatalmak, hanem az entente-országok sajtóját is. Kedvesen ismételte és ropogtatta az estebéd alatt is: — *Veres erdegek, veres erdegek!* s nagyokat, jóízűen kacagott hozzá.

— *Ja, ja! zum Teufel, brave Kerle!* Egyébiránt Magyarországról, a katonák érényein kívül kevés fogalma van. Népünket, szokásainkat nem igen ismeri, de — annál inkább földrajzi helyzetünket. Látogatásunk a kárpáti harcok idejére esett s egy ütközet megbeszélésénél ámulva csodáltam földrajzi és topografiai ismereteit. Mintha könyvből olvasná, vagy térképről mutatná, olyan precíz pontossággal beszélt elrejtett kárpáti nyergekről, apró patakokról, zárt völgyekről, melyeknek mi magyar katonák hírére sem hallottuk... Az egész haretára fejében van, könyv nélkül, térkép nélkül, mindenestől.

Engem nemesak a nagy katonák, hanem a nagy ember is érdekel. Beszélgetésem elegendőtem legszűkebb környezetével, akik az entuziazmus hangján beszéltek róla.

Sok mindent elfelejtettem azóta, de néhány jellegzetes vonásra most is híven emlékezem.

Rövidesen hat órákor kel. Egy rövid reggeli után azonnal meghallgatja a jelentéseket. Ilyenkor keresi fel Ludendorff vezérezredes. Beszélgetésük nem tart soká. Annnyira ismerik és értik egymást, hogy valóságos távirati stílusban beszélnek. A rövid tanácskozás után a frontra megy s ugyanezt teszi közvetlenül az ebéd után is. Autója állandóan vár reá s hol itt — hol ott bukkan fel. Ő maga parancsokat soha nem ad ki és nem szignál: ő rendszeren a terveket nagy vonásokban jelzi, a részletek kidolgozása Ludendorff és a vezérkar feladata. Ha csendesebb a haretér: szívesen olvas és pedig — filozófusokat. Kedvence olvasmánya Kant Immanuel: Kritik der reinen Vernunft című műve, de nagyon szereti az — angol filozófusokat is. Herbert Spencer ugyyszólván mindennapi olvasmánya. Érdekes, hogy rendkívül meleg szívé ember léttére s családi vonásai ellenére is, szinte ellenszenvvel viseltetik a belletrisztika iránt. Nem tartja komoly dolognak. Versekét egyáltalán nem olvas...

Hová lesz a kenyérliszt?

(Kintzig János főispán a kávéházakról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A város közéletmozgási bizottságának ülése különösen a hatósági üzletek kérdésével foglalkozott és fontos határozatot hozott a város új lisztkompetenciájának elosztása tárgyában is.

A bizottság ülésén először is az a kérdés vetődött fel, hogy a városi sütőde működését ne szüntesse-e be a bizottság. Lőcs Rezső polgármester-helyettes, elnök elmondta, hogy a Révay-utcában levő városi kenyérsütődeben annak fennállása óta összesen 1425 darab kenyéret sütöttek meg. A sütődenek a kiadása 439 korona volt s ezzel szemben pedig a bevétel 204 korona. A bizottsági tagok azon a nézeten voltak, hogy a sütőde forgalma azért olyan kicsiny, mert a közönség legnagyobb része még mindig nem szerzett róla tudomást, hogy a városnak ez a sütődeje milyen olcsón sűrű. A bizottság úgy határozott, hogy a sütődet továbbra is fentartja.

A hatósági üzletekről szólva az elnöklő polgármester-helyettes is azon a nézeten volt, hogy azoknak számát szaporítani kellene, mert különösen a Sarkó-utcai és a Lujza-utcai üzletekben még most is állandó torlódás van. Ezen a környéken kellene legalább eggyel szaporítani a hatósági üzletek számát. A bizottság ilyen értelemben előterjesztést is tesz a tanácsnak. Az elnök véleménye szerint a közönség türelmetlenségének és tolongásának egyik oka az is, hogy a közönség a keverési rendeletről fél. Elterjedt ugyanis annak a híre, hogy a keverési rendelet a napokban meg fog jelenni, s most a közönség tiszta lisztet akar beszerezni és felhalmozni. Egy másik oka a torlódásnak az is, hogy a városi tisztviselők még mindig a hatósági üzletekben kapják havi kompetenciájukat. Az üzletek előtt várakozó tömeg

mikor meglátja, hogy egyes emberek nagy csomagokkal távoznak az üzletekből, a legrettegetesebb kifakadások hangzanak el, melyek a várakozók türelmetlenségét és lázongását csak növeli. Ezt a kérdést a bizottság úgy oldotta meg, hogy megfelelő helyet keresnek a város házán és a város tisztviselői itt fogják kikapni kompetenciájukat, — de csak minden fél hónapra.

Jegessy Károly dr. főügyész kérdést intézett a bizottsághoz, hogy a város az új lisztkontingensből mennyit ad a pékeknek. Nem lenne-e helyesebb, ha kevesebb százalékot adnának a pékeknek, így talán inkább juthatna a közönség a liszthez és talán ezzel megoldható lesz az is, hogy ne szenvedjen a közönség

Dózsa Dezső viszont arra kérte a bizottságot, hogy minél több lisztet adjanak a pékeknek, mert hiszen a pékek azt ugyanis kenyérnek dolgozzák fel. Ma már a közönségnek legnagyobb része nem otthon süti a kenyeret, hanem a pékektől szerzi azt be, ha a pékeknek van. Sokszor megtörténik, hogy nincs, de ez azért van, mert kevés a rendelkezésre álló liszt. A kenyérgyrendszer megváltoztatását is kérte Dózsa. Elmondotta, hogy üzletében naponta százszámra jelennek meg katonák, akiket ki kell szolgálni, mert rendes jeggyel vesznek kenyeret. Nem tudja, hogy honnan szerezhetik be a jegyeket, de nem egyszer előfordult, hogy megcsiptek egyes katonát, aki vett magának egy csomó kenyeret és pár perccel mulva megjelent az üzletben ismét és jegye ellenében újból kért kenyeret. A legtöbb esetben ki is szolgálják, mert nem ismerik fel, hogy pár perccel előtt volt az üzletben. Így az ilyenformán elfogyasztott kenyér szintén egy nagy mennyiséget jelent, melynek elvesztése szintén a közönség terhére megy. Ajánlja, hogy névvel ellátott kenyérgjegyeket bocsásson ki a város, hogy így lehessen ellenőrizni a kenyérvásárlásokat.

A bizottság a kenyérgyrendszer reformálása érdekében bizottságot küldött ki, mely Lőcs Rezső vezetésével meg fogja beszélni azt a módot, mellyel segíteni lehetne a bajon.

Ennek a bizottságnak tagjává Maresch Gyulát, Kosztka Emilt, Dózsa Dezsőt és Exterde Kálmán bárót kérte fel a bizottság. A pékeknek az új lisztkompetenciából nem lehet, hanem csak hatvan százalékot fog adni a város, de ez természetesen sokkal nagyobb mennyiséget jelent, mert a pékek az eddig kapott harminckét vagonnak kapták hetven százalékát, míg most a negyvenöt vagonnak kapják a hatvan százalékát.

Fürst János, a Városi-kávéház tulajdonosa. kérelmet intézett a városhoz, hogy kávéháza részére cukrot adjon neki. Fürst J. kávéháza részére eddig mindig külföldről vásárolta a fűszerárut. Így a cukrot is. Cukor készletéből most kifogyott, ahonnan eddig kapott, most nem kaphat és a Hitelbank szintén elutasította kérelmét. Így, ha nem kap cukrot, igen súlyos helyzetnek néz elébe a kávéház.

— Én nem látom olyan tragikusnak — mondotta Kintzig János főispán az előterjesztésre — a kávéházak helyzetét. A kávéházak annyira tele nyerték magukat a háború két éve alatt, hogy most, ha bezárnák üzleteiket, akkor is meg tudnának fényesen élni. Hogy mi a mi cukrunkkal siessünk, segítségükre, azt igazán nem tartom fontosnak.

A bizottság felkérte a polgármester-helyettest, hogy tegyen kísérletet a Hitelbanknál, hogy az külön a Városi-kávéház részére utálja ki a szükséges cukormennyiséget.

Exterde Kálmán báró jeletést tett a bizottságnak arról, hogy a menekültektől vásárolt állatok közül a mai hetipiazon többet sikerült elárverezni és a megmaradt pár állatot a jövő heti vásáron fogják eladni.

Nem vállalja a felelőséget az oláh kormány.

(Feladja a hadvezetőség Románia egy részét.)

— Távirati tudósítás. —

Basel. Bukarestből jelentik: Valószínűleg újjá alakítják a kormányt és a következő politikusok lesznek új tagjai: Porumbaru külügyminiszter helyét *Feredike* a kamara elnöke foglalja el, míg tárcanólküli miniszterek lennének *Take Jonescu*, *Olaneszkü* és *Cantacuzene* herceg. A jelenlegi kormány nem vállalja a felelőséget egyedül a hadvezetőség amaz elhatározásáért, hogy az ország egy részét feladják. Minden pártnak részt kell vennie a katasztrófa előkészítésében.

Berlin. Stockholmból jelentik a *Lokalanzeiger*-nek: Az oláh hadügyminiszterium sajtóosztálya az alábbi figyelemreméltó magyarázatot adta ki a harctéri helyzetről:

Az erdélyi arcvonalon több száz kilométeres fronton a német offenzíva hevessége növekedett és úgy terjedelmére, mint erejére nézve az 1915. évi longyelországi offenzívához hasonlít. A hadihelyzet oláh körökben e pillanatban még nem tekinthető egészen át, csak néhány nap múlva lehet majd megítélni, hogy a németek eltudják-e érni nagyszabású céljait, vagy pedig meg lehet őket állítani.

A népet állandóan az igazságnak megfelelően fogják a helyzetről tájékoztatni és meg sem kísérik a helyzet szépítését. Bizunk a román lélek nagyságában.

Jelenleg a harcok középpontja, a három ország határán van, ahol Magyarország, Bukovina és Románia határa érintkezik, különösen az Erdős Kárpátok vidékén, Kirlibaba és Dornavatra közelében. A németeknek az a célja, hogy megszakítsák itt az összeköttetést az orosz és a román hadsereg között, a mi eldöntené a hadjárat sorsát. A harc ettől a ponttól északi és déli irányban terjed.

Az oláh hadvezetőség úgy határozott, hogy a bukarest - csernovici vasútvonal mentén fogják az ellenállást kifejtetni, mert a hegyes terep lehetetlenné teszi oláh részről a védekező csapatok részére az utárpótlást. Ennek következtében az ország északi részében a oláh föld egy darabját fel kell adozni.

Az orosz hadvezetőség megígérte nekünk, hogy Volhyniában és Bukovinában, Lucktól egészen a Kárpátokig terjedő fronton, tehermentesítő offenzívát indít. Bruszilov tábornok a legnagyobb erőfeszítéseket hajlandó megtenni, hogy Kovel felé előre nyomuljon. Szeserbacsev tábornok pedig Halics ellen akar előretörni. Reméljük, hogy ilyen módon az ellenség kénytelen lesz Erdélyben lévő csapatainak egy részét, amelyet tizenhat hadosztályra becsülnek, elvonni.

Ez a szenzációs hivatalos kommuniké összehasonlítva Höfer és Ludendorff mai hivatalos jelentéseivel, világosan megmutatja, hogy a szövetséges seregek feltartóztathatatlanul el is érik azt a célt, melyet az oláh hadvezetőség a mi győzelmes operációink folyamán fölismert. Dicső csapataink a mai jelentések szerint a hármas ország határán elfoglaltak már egy fontos határ hegységet. A német jelentés szerint elkergették az ellenséget a Dornawatrától délkeletre fekvő Monte

Ruslui csucsáról, míg Höfer már azt is meg tudja mondani, hogy a hegyet el is ragadtuk az ellenségtől.

Ez a fájó pontja az orosz—román frontnak és itt fog megszakadni az összeköttetés a cinkostársak hadseregei között. Bruszilov beigérett tehermentesítő offenzívája már megindult. Örömmel olvassuk a szövetséges vezérkarok jelentéseiben, hogy milyen eredménnyel.

Magyar világ Lembergben.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Reggel 8 óra 30 perc... Egyetlen percet sem késve, állt meg vonatunk a lemergi hatalmas pályaudvar üvegteteje alatt. Elbucsztam utitársamtól, egy legalább kétszáz két centiméter hosszú német szapórtisztítól, aki egész uton részint afelett siránkozott, hogy sehol sem talált a Hinterlandban neki való ágyat, részint legyeket fogdosott. Őt kitüntetése volt, látott vért, szörnyű pusztulást és... irtózott a legyektől. Mosolyogva intettem búcsút a naiv germánnak, azután a kellő igazolásokat elvégezvén, elindultam az oroszok uralmát átélő város felé.

Az utcák, a házak és az emberek mind a régiak, akárcsak a háború legelején. Semmi sem mutatja, hogy akkora távolságban, amennyire egy becsületes gyorsvonat másfél óra alatt elér, véres harcok dülnek. Csak egy változás tűnik fel, de ez azután alaposan kiforgatja a várost egész valójából: a magyar szó, a magyar hangulat. Lemberg egészen magyarra lett!

A hávéházak, vendéglők, üzletek, kisebb szállodák ajtaján, ablakain táblák, fakeretre improvizált vásznak hirdetik magyar nyelven, hogy mi minden jó kapható odabent. Miskolcra, Máramaroszigetire, sőt Budapestre is egész csomó élelmes kereskedő helyezkedett el az utóbbi időben a városban lengyel és magyar cégtáblájú üzletével.

A nyilegyenes, tágas Carola Ludovikán magyar bakák látják el a városi rendőri szolgálatot. Az ittlelő parancsnokságokhoz tartozó összes csapatok négyötöde magyar. A leánygymnázium és a felsőleányiskola tananyaga is új kibővítést kapott a magyar nyelv tanításával. Nem ugyan az osztrák közoktatásügyi miniszterium jóvoltából és akaratából, de a lemergi leányok komoly, önértékes elhatározásából. Ez nem tréfa, de nem is talzás. A Kilinszki-park sétányain rövid félóra alatt nyolc kislány kezében fedeztem fel sétatömbben az Egy óra alatt... címmel nálunk is ismeretes nyelvkönyvecskék lengyel-magyar kiadását.

A bohém Lembergben, melynek a lakossága a maga könnyű, szinte gyerekes kedélyével egytornán kedves minden nemzet fiának, amely megfér az osztrák vezetéssel, amelyet nem bántottak és még ma is gondosan elkerülnek repülőikkel az oroszok, ebben a kedves Lembergben most a magyar fiúk, és velük a magyar szó, a magyar barátság a divat. De nem is csoda. Eltekintve az ottlevő rengeteg jóképű magyar fiutól, a magyar művészet is segített meghódítani a lemergiek szívét-lelkét.

Az ellentétek, sokszor a legszerencsétlenebb ellentétek városa Lemberg. Undorító szenny

és színvonal nélküli szórakozások, koldus állapot és robotos munkás van az egyik városrészben; másik felében pedig pompa, fény, tisztaság, példás rend, raffinált és megkapó szeretete a szépnek.

A művészek, a szépnek a szeretete alkotta meg Lemberg csodaszép parkjait, köztük a legszebbet a Kilinszki-parkot. Ebbe a parkba helyezték el a nyár elején a magyar művészek a lemergi hadi-kiállítását.

Ma van az utolsó nap... Velem együtt sok száz lemergi siet a kiállításba, amelyet végtelen egyszerű eszközökkel oldott meg két magyar művész: a Medgyaszay testvérek. A drótsövény mintára bekerített kiállítás közepén levő főépület homlokzatán az új egyesített címer fogad bennünket, míg bent a közepén a király magyar és osztrák zászlókkal díszített szobra, jobbra Gimes főhadnagy, Vörös tanár, Papp Emil, Némethy festményei, azután Kudlicska és Lukács szobrai: Böhm-Ermolli vezérezredes, Bardolff vezérkari főnök és Bartha alezredes. A baloldalon a legnagyobb részt magyar csapatok által zsákmányolt ellenséges hadiszerek emelkednek ki.

Büszkén állította ki ebből az épületben Horváth József törzsrőmester azt a 3 méteres vászonra festett plakátot, amelyen az oroszok nagy betűkkel közölték velünk Erzerum elestét és amelyet a derék magyar fiú golyózápor közt hozott el tőlük éjnek idején.

Az oldalfalak egyikén szerényen huzódik meg az a térkép, amellyel az invázió idején oktatták ki Európa jövődbeli területi alakulásáról az oroszok a lemergi iskolás fiukat. Erdély és Krassó-Szörénymegye Romániához csatolódott, Magyarországnak nem maradt más, mint a Kassa, Orsova, Nagykanizsa és Zsolna városok által határolt négyszög. Oroszországo lett hazánk felső része és Németországnak az a nagyobbik fele, ami az oderbergi vonaltól keletre esik, Franciaország, Törökország, Bulgária, Görögország megmaradtak régi mivoltukban, ellenben Szerbia megkapta Horvát-Szlávonországot, Dalmáciát, az adriai tengerpartot Fiumétől Grácig és onnan Ujvidékig mindent, Olaszországnak jött Tiroli és Voralberg Triesztel és kialakult az önálló Csehország is... Szép álmok gondos, aprólékos munkával megrajzolt térképe. A magyar fiúk azonban hatalmas keresztvonással mennyivel szebbet csináltak belőle!

Kint felhangzik a katonazene, újabb operettek és magyar egyveleget játszik. Az idő halad, korán sötétedik, mi is sietve haladunk tovább a félkörben elhelyezett pavillonokban. Derű, hangulat, kedély, ötletesség mindenütt, amelyeknek megteremtésében nagy részük van Nagy Kálmán és Orbán Dezső szobrászoknak, Pál építésznek és baranyai Lőrincz festőművészeknek.

A tábori posta működését bemutató osztályban előbb Nagy Kálmán két kis szobra állít meg bennünket, majd nagy érdeklődéssel merülünk bele azokba a statisztikai adatokba, amelyeket Fehér tábori postaigazgató állított össze legnagyobb részt magyar személyzetének munkájáról. Egy év alatt 161 millió tábori levelezőlapot, 8,812,508 újságot, 468,448 darab postautalványt 44 millió korona értékben, 1,287,848 csomagot, összesen 1466 vaggont megtöltő küldeményt továbbítottak derék postásaink ennél az egy hadseregnél.

Odakint egészen besötétedett. A zenepavillonban a katonazenekar épen a Rákóczi-indulót játsza, amikor kilépünk a kiállítás kapuján. Elöttünk két szakasz magyar huszár halad el gyalogszerrel. Jókedvűen énekelnek. A park

setányán apró polyák rikkancok egy-egy lebergi és bécsi lapot, meg öt pesti ujságot kínálnak, az utóbbiakat persze tört magyarsággal. Magyar világ van Lembergben.

Szundy Károly dr.

HIREK.

LEGÚJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Repülőink bravurjai.

Stockholm. Magyar és osztrák repülők a galíciai és wolhyniai fronton élénk tevékenységet fejtenek ki és különösen a hadtápvonalakban okoznak nagy károkat. Lucknál a múlt héten öt repülőgépra jelent meg és ötven bombát dobtak le az ujonnan épített erődítményekre s ez alkalommal ötszáz katonát sebesítettek meg. Dubnónál a vasutvonalat támadták sikeresen és a stratégiailag rendkívül fontos vasútvonalon a forgalmat három napig szüneteltetni kellett. Keinespoldokban a Brussilow hadsereg élelmezési központjában levegőbe röpítették a hadsereg pékségét és két fegyverraktárát, valamint egy automobilparkot. A város közelében nagymennyiségű munició robbant fel.

Genf. Marseille legnagyobb hadikórházának igazgatója a Dél-Franciaországban ápoló sebesültek számát másfél millióra becsüli.

Szofia. A vezérkar jelentése október 20-ról Macedon front: Monasztir-Florina vasutvonal mindkét oldalán élénk ágyuzás. A Cerna hajlásban az elkeseredett harc tovább tart. A szerbek különös szívósságot fejtettek ki, hogy előbbre jussanak, mindazonáltal valamennyi támadásukat tüzeléssel, egyes helyeken pedig ellentámadásokkal visszaverték. Az ellenség ama kísérletei, hogy Tarnova falu Doprepolje csúcsa ellen előnyomuljon, meghiúsultak. A Moglenica-völgyben szokásos tűzvérségi tüzelés. Vardar két oldalán nem volt említésre méltó esemény. A Belasica-planina lábánál tüzelésünkkel szétszörtünk egy ellenséges századot, amely Dovatepétől északra vasutvonalon elsáncolta magát. A Struma harcra vonalon járőrűkötetek. Az ellenséges tűzvérség bombázott néhány lakott helységet az állások előtt, ugyancsak Serret városát. Ez Egei tenger vidékén nyugalom. Román árcvonal: Dobrudzsában tegnap élénk kölcsönös tüzelés a vasutvonal és a tenger között.

Erkezett reggel 3 órakor.

Megszállja az entente Athént.

Milano. A Secolo jelenti: A szalonikii ideiglenes kormányt kiegészítették és különböző kormányzati ágak részére 9 tanácsost neveztek ki. A két új miniszter Politis és Zimbrakakis. Az előbbi a külügyminiszter, az utóbbi a hadügyminiszter. Politis hivatalbalépéséről értesítette Sarail tábornokot, a szalonikii hadsereg főparancsnokát, a négyesszövetség konzulait, továbbá Szerbia és a semleges államok konzulait.

Genf. A párisi radikális sajtó szerint az angolok a görög bonyodalmat megoldhatónak tartják, hogy ha a király Venizeloszt Athénbe hívja. Konstantin király ennek nyakasan ellenszégül. Egyedüli megoldás György trónörökös provizorikus uralma. Györgynek Venizeloszt kellene kormányra meghívnia és Konstantin király betegségére való tekintettel üdülni menni kényszerülne.

Genf. A Radio-ügynökség jelenti Szalonikiból: Venizelosz Krétában és a szigeteken csak több hónapos agitációval tudna mintegy ötvenezer főnyi hadsereget összehozni. Venizelosz az ententének nem jelent semmiféle segítséget.

Zürich. A Secolo jelenti Athénből: Fourniet tengernagy közölte a görög kormánnyal, hogy huszezer ember

szállítanak partra Athénben. A főváros megszállása addig tart, amíg Görögország nem vall színt.

Nemess Zsigmond dr. ünneplése.

— Az aradi zsidó hitközség elismerése elnökének. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma este rendkívül érdekes ünnepség színhelye volt az aradi izraelita hitközség hívőkkel megtelt temploma. Megjelent ott Ottenberg Tivadar udvari tanácsos vezetésével a hitközség egész előjárósága, a felekezeti élet számos kitünősége. Csak egy ember nem volt jelen, aki nek a hitközség érdekében kifejtett önzetlen és eredményes működéséért ma, születésének hatvanadik évfordulóján az isten színe előtt akarta elismerését és háliját kifejezésre juttatni az aradi zsidóság.

Mint egy szegény, egyszerű aradi néptanítónak fia látta meg, hatvan esztendővel ezelőtt a napvilágot Nemess Zsigmond, akinek a sors azt a kegyet juttatta, hogy ma az ország egyik legelőkelőbb és legtekintélyesebb gyülekezetének vezére és részese lehet az ország törvényhozó testületének. Ezt a szép életpályát és annak jelentős tartalmát méltatta Vágvölggyi Lajos dr. főrabbi a szószékéről, nagy vonásokkal esetelve annak a félszázadnál is nagyobb időszaknak a történetét, amelyet a magyar zsidóság s ezzel együtt az aradi hitközség a fejlődés útján a valóságosság, emberiség, a hazaszeretet és a kultúra javára, megtett. Méltatta az ünneplés elől szerényen kitér elnöknek, nagy elődök méltó utódjának, közhasznú és jótékony tevékenységét, a társadalmi, felekezeti és a politikai életben elfoglalt és tisztelettel, szeretettel körülvett pozícióját, amelyet hosszú és nehéz munkával biztosított magának. Ajtatos eszében, figyelemmel hallgatta a közönség, lelkésze ékesen szóló szavait és ez a lelki összekapcsolódás jelentette az egyetértést és a helyeslést az elmondottaknak.

Nemess dr.-t, aki Budapesten tartózkodik, számosan keresték fel a mai napon távirat és levél útján szerencsekívánataikkal. Ugy érteztünk, hogy a hitközség egy emberbaráti célt szolgáló, maradandó emberbaráti jellegű alkotással óhajtja emlékezetesebbé tenni elnökének ezt a nevezetes napját.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Werner Matyas zsigmondházi lakost ideiglenes minőségű segélydíjas adóhivatali gyakornokká az ujaradi m. kir. adóhivatalhoz kinevezte.

— **Betiltott politikai gyűlés.** Bécsből jelentik: Vasárnapra a parlament összehívása ügyében tervezet népgyűlést a rendőrség betiltotta.

— **Putnik vajda üdül.** Luganóból jelentik: Putnik vajda, a volt szerb vezérkari főnök, aki üdülés céljából Nizzába utazik, Romába érkezett.

— **Diszkard a szultánnak.** Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti: Waldemar porosz herceg október 18-án a császár külön megbízásából Konstantinápolyba utazott, a herceg Törökország csatlakozásának évfordulóján a szultánnak diszkardot nyújtott át.

— **Sirköszentelés.** Glück Károlynak, a tavaly elhunyt emberbarátnak sirkövet, vasárnap, a hó 22-ikén szentelik be a zsidó temetőben.

— **Henrik porosz herceg nagyadmirálisunk.** Bécsből jelentik: A király a következő legfelső parancsot bocsájtotta ki: Henrik herceg, porosz királyi fenséget ezennel kinevezem nagyadmirálisá. Ferenc József.

— **Uj német hadihitel.** Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés elé tizenhárommillió dnyi új hadihitelt kérő törvényjavaslatot terjesztettek.

— **Carp Péter hős fiának temetése.** Budapestről jelentik: A sajtóhadiszállásról jelentik: Carp Péter fia, Carp Aurél Calares hadnagy, a gyergyói hegységben lévő Mogyorós tetőn vívott harcokban néhány nappal ezelőtt elesett. Csapatunk nagy disszel temették el a monarchia kiváló barátjának fiát. Holttestét, amelyet külön sirba tettek, Berecki görög-keleti lelkész szentelte be. Gyalogezredünk zenekara gyászadalokat játszott és diszszázadunk sortüze kísérte sirjába a koporsót. A végtisztességen megjelent az ezen a vidéken harcban álló gyaloghadosztály tábornoki tisztikara is. Intézkedés történt az iránt, hogy Carp a semleges államok útján értesítsék a gyászos esetről.

— **A metropolitai kongresszus összehívása.** Pap I. János gör. kel. püspök összehívta Nagyváradra a metropolitai kongresszust, hogy Mangra Vazul érseket új méltóságába beiktassa. A meghívó — amely az egyes tagokhoz elment — így szól: Tisztelt Uram! A hadi állapotok miatt egész Erdélyben előidézett jelenlegi rendkívüli helyzetben, a szervezési státutum és a belkormányzati szabályrendelet alapján, a magyarországi és erdélyi gör. kel. román metropolitánk consistoriumát plenáris és tanácsülésekre október 15—28-án, szombati napra reggeli 10 órára és a következő napokra összehívom, kivételes módon Nagyváradra, az ottani Szentszéknél formában (Uri-utca 6. sz.) amely ülésre az Ön megjelenése kívánatos, esetleges akadályoztatása idejében bejelentendő. Jelentékenyebb tárgyak. 1. A metropolitai Consistorium megalakulása az újabb ülések esküdtételével. 2. Intézkedések az érsekmetsopolita önagyméltóságának felszentelésére és installációjára, amely a következő napon október 16—29-én a nagyváradai gör. kel. templomunkban megy végbe. 3. A kongresszusi határozatok kihirdetése. 4. A kongresszusi határozatok végrehajtása és a folyó ügyek tárgyalása. Arad, 1916. évi október. Pap I. János püspök.

— **Budapesten felfedezett Tizian festmény.** Budapestről jelentik: Nemes Marcel, a híres műgyűjtő birtokában felfedezték Tiziánnak egy ezeröttszázötvenhatból származó eddig ismeretlen festményét. Nemes hat évvel ezelőtt elhanyagolt állapotban Párisban vásárolta a festményt, mely Grimani dezsét ábrázolja, amint karjait egy eszményi nőalak felé kitarja. A képet valószínűleg a Szépművészeti Múzeumban rövidesen kiállítják.

— **A veronál halottja.** Nagyszalontáról írják: Szabó Emil gyógyszerész gyakran használta orvosságként a veronált. Az elmúlt hét egyik estéjén a kelleténél nagyobb adagot vett be, amelytől olyan mély álomba merült, hogy orvosi beavatkozással sem lehetett fölébreszteni. Hat napon keresztül aludt a gyógyszerész, míg tegnap éjszaka azután az alvás agóniába csapott át és Szabó reggelre meghalt.

— **Nem adnak többé Budapesten új telefon állomást.** A hivatalos lap mai száma közli Föllért Károly posta- és táviratvezérgazdát rendeletét, a melyben a háború következtében beállott akadályok miatt a budapesti távbeszélőhálózatban a magánelfizetők részére kért új távbeszélő állomások bekapcsolását a mai naptól további intézkedésig megszünteti. Ilyen állomásokra nézve előfizetők jelentkezését a mai naptól kezdve a posta nem fogad el.

— **Névmagyarosítás.** Kiskoru Kohn Adél gyomai illetőségű aradi lakos családi nevének Kardos névre kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

LEGUJABB.**Érkezett reggel 4 órakor.****Rövidesen befejezi a háborút az entente?**

Genf. A Petit Journal jelenti Bukarestből: A konzervatív párt néhány vezére a királynak ama kívánságukat fejezték ki, hogy a parlamentet mielőbb hívják össze.

Luganó. A Corriere jelenti Londonból: Az angol sajtó közös, általános offenzívát sürget Románia tehermentesítésére és a háborúnak a tél beállta előtti befejezésére.

Budapest. A sajtószállítás jelenti: Román jelentés: Fulghesnél (Gyergyóólgyes) és Bikazunál tüzésre i harcok. Egyik osztagunk áthatolt a hegységen Agasnál és (Frtusu-völgy) a meglepett ellenséges csapatokat szuronnyal megtámadta, elpusztította. Tizenkét ellenséges ágyut és kocsi zsákmányolt, 600 fogollyal vonult vissza. A másik osztag, amely a Tosutuvölgyben levő Goicsánál támadott, meglepte az ellenséget, 300 foglyot ejtett és gépfegyvereket zsákmányolt. Az Uzu-völgyben ellenséges támadásokát vertünk vissza. Az Ojtoz völgyben rendkívül ekkeseredéssel tovább folynak a harcok. Vranzeában kisebb harcok. A határon Rabla-Buzinál (?) enyhébb küzdelmek.

A Buzto-völgyben tüzéségi harcok. Bra-

ticianal és Predeluanál a helyzet változatlan. Predeálnál kisebb ellenséges osztagokat a határon túl visszavetettük, amelyek Eleből Tourului felé nyomultak előre. A Brani-szorosnál, Dragoszlavele irányában tért nyertünk. A Soara-szoros felé nyomuló ellenséges kisebb csapatokat feltartóztattuk. A harc vonal többi részein a helyzet változatlan. Déli és nyugati harc vonal: A helyzet változatlan.

Kopenhága. Pétervárról és Oroszországból Bukarestbe a legutóbbi napokban rengeteg municiót szállítottak el. Bukarest erődítményeit a legnagyobb orosz ágyukkal szerelték fel, a védősereget orosz csapatokkal erősítették meg. Az oláh tisztek parancsot kaptak, hogy az orosz tisztek parancsainak feltétlenül mindenben engedelmességeskedjenek. Bukarestben még most sem tudják, hogy a király hol tartózkodik. A nép között azt regélik, hogy a király családotul elhagyta Romániát.

Adóügyi biztosok kinevezése. A pénzügyminiszter az új egyenes adótörvények végrehajtási munkálatainak ellátására ideiglenes minőségű adóügyi biztosok állásokat szervezett. A hivatalos lap mai száma közli az erre vonatkozó rendeletet, amely szerint az adóbiztosok három csoportba fognak tartozni. Az első csoportbeliek 3000, a második csoportbeliek 2000, a harmadik csoportbeliek pedig évi 1000 korona fizetést kapnak, továbbá a háborús segélyben és lakáspénzben részesülnek. A lakáspénz és a hivatalos kiküldetéseknél felszámítható illetmények az állami tisztviselőkre érvényes szabályok szerint állapítandók meg. Az első csoportba tartozó adóbiztosoknál a következő előképzettség szükséges: ügyvédi vizsga, vagy gimnáziumi, reál, vagy kereskedelmi érettség és még öt évi gyakorlat a kereskedelmi könyvvitel terén. A második csoportnál: egyetemi abszolútium, kereskedelmi, bányászati, erdőészeti, vagy gazdasági akadémia, illetve ezzel egyenrangú intézet elvégzése. A harmadik csoportnál: községi, közigazgatási vizsgálatnak letétele, vagy felsőkereskedelmi iskolai érettségi letétele és ezenkívül még legalább két évi kereskedelmi gyakorlat. A biztosok egyelőre két év tartamára alkalmaztatnak.

Az erdélyi menekültek fölruházása. Most, hogy Erdély felszabadult a betörő románok uralmától, a menekültek rendszeres visszatétele is megkezdődik a legközelebbi hetekben. Mielőtt azonban ez megtörténhetik, társadalmi uton téli ruhával kell ellátni az erdélyieket, akik nyári ruhában hagyták el otthonukat. Ezért a belügyminiszter a társadalom jó szívéhez fordul, hogy az egész országra kiterjedő gyűjtéssel megszerezze a tömérdek meleg ruhát. Az országos gyűjtés dolgában a miniszter rendeletet adott ki az összes törvényhatóságokhoz.

Villanytelepek szén és olaj nélkül. Kecskemétről írják: A város villanytelepe olyan szénhiányban van, hogyha a legrövidebb időn belül nem érkezik megtelevő mennyiségű szén, üzemredukció, sőt teljes üzembeszünetetés fog bekövetkezni. A mai korlátolt üzem mellett 300 métermázsa a napi szénszükséglet, a villanytelep jelenlegi készlete 1300 mázsa, tehát a szénszükséglet csak napokra van biztosítva. — Nagyszalontáról jelentik: Tegnap délelőtt a szalontai villanytelep bejelentette a városnak, hogy már csak körülbelül két napra van olaja és üzemredukciót kér, hogy legalább három napig tudjon még áramot szolgáltatni. A bejelentésre azonnal összehívták a villanytelep felügyelő-bizottságát, amely kijelentette, hogy semmiképpen üzemredukcióhoz nem járul hozzá. A bizottság hangsúlyozta, hogy a telep létrehozta a városot készletei tekintetében, azonkívül a részére érkezett olajból több mint 20.000 kilót eladott a bizottság ezeket az adókat

jegyzőkönyvbe vette és küldöttségileg kérte a katonai állomásparancsnokot, intervenáljon illetékes helyen, hogy a város ne maradjon sötétben.

Megnyit aradmegyei postahivatal. Az Aradvármegyében, Nagykamarás községben működött és 1915. évi március hó 20-ika óta ideiglenesen szünetelő postahivatal 1916. évi október hó 21-én újból életbe lép. Ezen postahivatal postamesteri kezelésben teljes fel- és leadó szolgálattal és a postatakarékpénztár közvetítő hivatala gyanánt fog működni s postai összeköttetését az Almáskamarásról Nagykamaráson át a bankuti pályaudvarra és vissza naponként egyszer közlekedő egylogatú kocsi-küldönc-postajarat útján az almáskamarási és bankuti postahivatalokkal fogja nyerni. A postahivatal forgalmi körébe Nagykamarás községet és a közigazgatásilag ahhoz tartozó nagykamarási tanácsot osztozták be. A postahivatal életbelépésével az Almáskamarás-Nagykamarás közötti viszonylatban fennálló zárostáska-közvetítés megszűnik.

Hétfőkön a cukrászdák zárva tartandók. Budapestről jelentik: A belügyminiszter elrendelte, hogy a cukrászdák hétfőtől kezdve minden hétfőn zárva tartassanak.

Lefoglalva! Na, végre! Hát történik valami komoly lépés ebben a dologban is. Lefoglalva! Ismérik kérem ezeket a kis kartonlapocskákat, amelyek kávéházakban és vendéglőkben a gyufatartókba vannak beleszíptetve? Vagy ismerik a márványasztalokhoz ferdén odatámasztott székeket, amelyek szintén azt jelentik, hogy: Lefoglalva! és amelyeknek a hátrafelő ágaskodó lábaiban olyan könnyen lehet belobotlani? Ismerik-e továbbá azt a sok bosszúságot, mérgelődést és affért, amely mind ebből a szöveg és szokásból táplálkozik, hogy: Lefoglalva! Mert a kávéházban sem vagyunk egyenlők, a vendéglőkben is vannak privilégiumok, amelyek csaknem bizonyosan jogtalanok és igazságtalanok. Mert akárhányszor megeskik, hogy az asztalon az áll, hogy: Lefoglalva! és azért órák hosszat, vagy aznap egyáltalán senki nem ül melléje. Erre a Lefoglalva! rendszerre is éles töltéssel lének rá most, az igaz, hogy egyelőre a virtuos Dobrecen városában. A közigazgatási bizottság felhívta a tőkekapitányt arra, hogy vessen véget az ugynevezett fenn-tartott heveknék, úgy, hogy a kávéházban mindenki oda ülhessen, ahol hely van s ahová jól esik neki. Az indítvány elsőrendű, taps hangzik rá az egész országból. És remélhetőleg meg is valósul. És remélhetőleg Aradon is.

Hét crai zárora Aradon. Az aradi kereskedők legnagyobb része elhatározta, hogy az üzleteket este 7 órakor zárják. Ehez az indokolt megegyezéshez bizonyára az országosság hozzá fog járulni. Az új rendre való

tekintettel kérjük a közönséget, hogy mindennapi bevásárlásait este 7 óra előtt végezze el. Az Aradi Kereskedők Köre.

Az oláh nemzeti hős. Bukarestben leírhatatlan szomorú a hangulat. Ebbe a hangulatba beleszólt a kormány és a lapok útján személyekre tereli a közfigyelmet, más szóval nemzeti hőseket produkál. Az egyik nemzeti hős Jean Grigorescu hadnagy, aki lepipálta Rolandot és az Artus-mondakör minden lovagját. A hős hadnagy nem kevesebbet eszelekedett, minthogy egymaga, minden kíséret nélkül bement az erősen megszállott Nagyszébenbe. Ejjel lopódzott be a városba. Az örök osztrák tisztek néztek és nem bántották (?) A vitéz oláh bejutott a parancsnokság épületébe és az erőviszonyokról az iratokból értesült. Visszafele való útjában egy huszárörjárat feltartóztatta, de négyet leterített, az ötödiket pedig elfogta, s magával vitte az oláh fűhadiszállásra. Grigorescu jelentésének köszönhető, hogy nagy baj nem lett, mert kiderült, hogy a városban egy egész ellenséges hadosztály volt, mely kelepcebé akarta csalni a román erőket. Grigorescu hőstettei ezzel nem értek véget. A nyílt ütközetben huszadmagával védte pozícióját az ellenséges tuleróval szemben, mely két zászlóalj volt. Hat óráig tartotta magát, míg utolsó embere is el nem esett. O maga öt sebből vérezve hagyta ott az állást, melyet előzően aláaknázott. Amikor az ellenség elfoglalta az állást, a lerakott robbanó anyag légberöpitette őket. Ezeket a naiv meséket azonban nem nagyon hiszik el Bukarestben, de annál jobban — Románban, mert az olasz lapok megszólaltatták a dicsőítő zenekart az oláh hős fölött.

Ertesítés. Weisz Hugó jóhírnevű aradi fényképész néhány napra haza érkezett, műtermének vezetését személyesen átvette. Kéri a n. é. közönséget, hogy ezen idő alatt felvételeket lehetőleg, idejének beosztására való tekintettel, előjegyzés szerint eszközöljék, naponta 9—12, 2—6 órak között. Telefon 211.

Bűnre csábította a menyasszonyát.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A magyar királyi Kuria egy rendkívüli érdekes bűnyben oldotta fel a minap az aradi kir. törvényszék ítéletét s rendelt el új tárgyalást a bizonyítékok kiegészítésének kapcsán. Maga a bűny szinte egészen páratlan a magyar igazságszolgáltatás történetében és éppen ezért jogász körökben már eddig is igen élénk vitákra adott és ad még alkalmat. Arról van ugyanis szó, hogy egy válogény arra kényszerítette a menyasszonyát, hogy lopjon az ő javára, mivel költséges passzióit csupán csak a lopás révén tudja fedezni.

Az ügy egy előkelő aradi iparosnak a házában folyt le és szereplői az iparos fogadott leánya és fia, akinek a leány menyasszonya volt. Az ügy kritegiumához hozzátartozik, hogy a leány rendkívüli módon szerette a fiut, akinek teljesen rabja lett s akarátának, parancsának vakon engedelmességet. A fiu, akinek igen költséges passziói voltak édesapjától nem kapott elegendő pénzt a maga könnyelmű, léha életének a folytatásához s egy napon azzal állott elő menyasszonyának, hogy halaszthatatlanul szüksége van pénzre, apja nem ad, más-honnan sem tud megszerezni s csak a leány segíthet rajta, még pedig úgy, hogy az apja üzletéből árukat lop el, amelyeket aztán eladnak.

A leány az első pillanatban, semmiképpen sem akart hallani erről, amire a fiu azt mondotta, ha nem teszi meg, úgy szakít vele, s az eljegyzésüket azonnal felbontja. A leány nagyon megijedt és ráállott a lopásra, de oly ügyellenül követte azt el, hogy fogadott apja reájött, aminek következtében nemcsak a háztól kergette el, hanem egyben bűnygi feljelentést is tett ellene az aradi királyi törvényszéken.

A bíróság egy hónapi fogházbüntetésre ítélte a leányt s indoklásában kimondotta, hogy enyhítő körülménynek vette azt a lelki-kényszer, amely a véglegénye iránti szerelmében kényszerítette a lopásra.

Felebbezés folytán az ügy a magyar királyi Kuria elé került, amely feloldotta a bíróság ítéletét s új tárgyalást rendelt el a bizonyítékok kiegészítése céljából azzal, hogy legfőbbként arra szerezzenek bizonyítékot, hogy a leány tényleg olyan ellenállhatatlan kényszer alatt állott, amelynek következtében kellett bűnöznie. Mert közfeltevés a föltevés, hogy nem a saját iniciatívájából cselekedett annál kevésbé, mert mint már az első foku bírósági tárgyaláson kiderült, a lopásból nem önmaga részére akart szerezni anyagi előnyöket. Már pedig a lopás jogi fogalmának egyik legfőbb kritériumát épen az anyagi előnyök megszerzése, vagy biztosítása adja.

Jogász körökben most általános és érthető érdeklődéssel várják az ügy további fejleményeit.

TANÜGY.

(—) Hunyadvármegyei menekült tanerők, iskolák és szülők figyelmébe. A hunyadvármegyei kir. tanfelügyelőség f. hó 19-én visszatért rendes székhelyére: Dévára, alólírott azonban miniszteri rendelkezésből egyelőre visszamaradok a menekült iskolák és tankötelesek gondozása céljából. Felhívom ennél fogva a menekült tanerőket, hogy hivatalos beadványaikat, új ideiglenes székhelyemre Ujszentannára (All. polgári iskola) küldjék s személyes tárgyalás szükségére esetén is ott keressenek fel. Minden olyan ügyben, amely nem az Aradvármegye területén működő hunyadvármegyei menekült iskolákra és tanerőkre vonatkozik, a hivatalos jelentések ezentúl közvetlenül a Déván székelő hunyadvármegyei kir. tanfelügyelőséghez küldendők. Szerda és szombati napokon (délelőtti) az aradvármegyei kir. tanfelügyelőség hivatalos helyiségében (Arad, kultur palota) tartózkodom. Horváth Dezső dr. az Aradvármegyebe rendelt hunyadvármegyei kir. tanfelügyelőség vezetője.

Uj könyvek.

* **A Társaság.** Az osztrák arisztokráciáról emlékezik meg az e heti uj szám vezetőcikke, mellyel kapcsolatban a Schwarzenberg hercegnek kitűnő fotografiáit mutatja be olvasóinak. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 K, félévre 10 K, negyedévre 5 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Dunapalota szálló.

* **Szoplótlén asszony.** (Nagy Endre háborus regénye.) Izgalmas és forró könyv, melynek minden szava elárulja, hogy a háboru levégőjéből, az események tüzes torlódásából pattant ki. A legfrisebb, legelevenebb és legközvetlenebb háborus írás, egy érdekes és izgalmas szerelmi történetben az egész háboru vére lüktet. Azok a nagyszerű tulajdonságok, melyek Nagy Endrét, mint író és előadót, régen a közönség kedvencévé avatták, talán egyetlen művében sem mutatkozott olyan teljes virágzásban és olyan hódító erővel, mint ebben a háborus regényben. Külön érdekessége a könyvnek, hogy a regényt maga az író illusztrálta s a közönség a festő Nagy Endre kiválóságával is megismerkedhetik. Nagy Endre háborus regénye a Légrády Testvérek kiadásában, művészies kiállításban, az író borítékrajzával és egész bokréta mélynyomású rajzzal jelent meg. Ára 4 korona.

* **A Nyugat** szépirodalmi, kritikai és politikai folyóirat október hó 16-i száma következő nagyrészt aktuális és igen érdekes tartalommal jelent meg: Gróf Andrássy Gyula: Kiegészítés és beavatkozás. Tóth Árpád: Október (Vers.) F. Kernách Ilona: A molnár leánya (Novella.) Lányi Sarolta: Magasan (Vers.) Babi s Mihály: Idegen versek. A politika mögöl: Ignotus: Polgári pártalakítás. Gellért Oszkár: Vörös könyv Romániáról. Fenyő Miksa: Élelmézési diktatúra. Ady Endre: Ember az embertelenségben (Vers.) Moly Tamás: A szomszéd. (Novella.) Kemény Simon: Dudolgotok (Vers.) Figyelő rovat. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, X., Lónyay-utca 18. Előfizetési ára: egy évre 28 K, félévre 14 K. Egyes szám ára 1 K 40 fillér.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1916. október 21-én szombaton:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Tökéletes asszony.

Operette 3 felvonásban.

Kezdet 8 órakor.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:

Stauber József.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.)

TALPALTASSA CIPOJÉT

bármely cipésznél

HOPJES

duplatalppal.

ARADI KÖZLÖNY

1916. évi november hó 1-től új előfizetést nyitunk az Aradi Közlöny-re.

Előfizetési árak

Helyben:

Egész évre	28 K.	—	—
Fél évre	14	—	—
Negyed évre	7	—	—
Egy óra	2	40	—

Vidéken:

Egész évre	32 K.	—	—
Fél évre	16	—	—
Negyed évre	8	—	—
Egy óra	2	80	—

Tessék mutatványszámot kérni.

22650—1916.

Hirdetmény.

A m. kir. Ministeriumnak a hus és zsirfogyasztás korlátozása tárgyában 3101—1916. M. E. rendeletét a következőkben teszem közzé:

Szarvasmarhát, sertést, juhót, ugyancsak kecskét korra való tekintet nélkül a hét két napján, és pedig kedden és esütőrlökön — kényszerelvágás vagy kényszerleszúrás szükségét kivéve, — vágni vagy leszurni tilos.

A kényszerelvágás vagy kényszerleszúrás szükségét, ha csak lehetséges előzetesen különben pedig a vágás, (leszúrás) megtörténte után hirtadéktalanul a községi előjáróságnál (polgármesternél) be kell jelenteni. A hét két napján és pedig szerdán és pénteken hus akár nyers akár feldolgozott, (főtt, sült, füstölt, sózott, stb.) állapotban forgalomba hozni. Ugyanezek a napok tilos ételeknek kiszolgáltatására szolgáló üzletekben és üzemekben (fogadók, vendéglők, egyleti jellegű és más étkező helyek stb.) hus felhasználásával készülő ételeket előállítani vagy kiszolgáltatni.

Hus a jelen rendelet értelmében a marhának, borjúnak sertésnek juhoknak, kecskének, lónak, házinyulnak, szárnyasnak és vadnak emberi táplálkozásra felhasználható minden része, kivéve a nyers romlásnak kitett belső zsiger részeket. Husnak tekintendő az említett husneműkből előállított huskonzerv és hentesáru is.

A hétnak a 2. §-ban nem említett napján az ugyanott említett üzletek és üzemek egy érkezésre egy személynek legfeljebb egy huséteket szolgáltatnak ki.

Mindenneműi hal, — ezen szakasz szempontjából — husételnek számít. Hétfői napokban a 2. §-ban említett ételeknek és üzemeknek tilos olyan ételeket előállítani vagy kiszolgáltatni, amelyeknek előállításához zsír, (sertészsír, vaj, növényzsír, növényi olaj) vagy emberi élvezetre alkalmas bármely más zsiradék vagy olaj felhasználása szükséges.

A 2. és az 5. §§-ok rendelkezésével aól a beügyminiszter engedélyi szempontból kórházak és egyéb gyógyintézetek egyes ápolójai javára, kivételeket engedhet.

Aki a jelen rendeletet vagy a hatóságok a jelen rendelet alapján kibocsátott rendelkezését megszegi, az, amennyiben cselekedete súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kényszerítést követel a két hónapig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

As 1. §. tilalma ellenére vágott (leszurt) állat tekintetében a kihágási eljárás során a törvény értelmében elkövetésnek van helye.

Ez a rendelet 1916. évi szeptember hó 25. napján lép életbe.

A jelen rendelet életbe lépésével a husfogyasztás korlátozásáról 1915. évi július hó 8. napján 2957—1915. M. E. sz. a. kiadott rendelet (1. a. Budapesti Közlönynek 1915. évi július 4. napján megjelent 153. számában) hatályát veszti.

Arad, 1916. szeptember hó 24.

Green, főkapitány.

SIROLIN "Roche"
 mellbetegségek, számarhurut, asztma, influenza ellen.
 Ki használjon sirolint?

1. Mindenki, aki hosszabb idő óta szenved köhögéssel, (mert jóbb betegségeket elkerültem, mint gyógyítani.)
2. Azok, akik krónikus légzőszervi betegségeik, sirolint használják.
3. Asztmában szenvedők, akiknek betegségükben használata jelentősen csökkenti.
4. Skrofulózisban szenvedő gyermekek, akiknek használata a család egészségét helyrehozza.

Telefon szám 242.

Villamos zseblámpa elemek.

Volfram égők kaphatók 4849

Kalmár József
cégnél Arad, Salacz-utca 2. szám.

A kötet legirgalmassabb helyén

Andrássy-tér 8. számú
házaan egy kisebb

üzlethelyiség

azonnalra

kiadó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadó-hivatalában, József főherceg-ut 22.

4154/1916. t. k. sz.

Hirdetmény.

Mazdkovács háza községnek telekkönyvi betétei az 1886: XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-cikk értelmében elkészítve és a nyilvánosságnak átadtván, ez azzal a felajánlással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-al alapján — ideértve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-ában és az 1891: XVI. t.-cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891: XVI. t.-cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely teherterhelést átvitelének az 1886: XXIX. t.-cikk 22. §-a, illetve az 1889: XXXVIII. t.-cikk 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1917. évi április hó 28. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-ának eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1917. évi április hó 28. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtják, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vételni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bár-

mily irányban sértve vélték, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889: XXXVIII. t.-cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelemnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1917. évi április hó 28. napjáig bezárólag nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak séreme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtának, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A battonyai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság 1916. október hó 18.

Dr. Rafajlovics Milos, s. k. 5475 s. m. k. l. jegyző.

Vámórlásra

a búzát Aradról malmomba szállítom és a

lisztet

házhoz vissza saját fuvarommal legmérsékeltébb fuvardijért.

Kolb Odön

hengermalma Kiszentmiklós. 5484

Millió

ember használja

rokedtség, hurut, slyákkésszás torokhurut, falaztó és görosés köhégs ellen a 5636

Kaiser-féle mellpasztillát

3 „Fenyőjeggyel” 6050 bizonyítvány orvosoktól és magánemberek elismerő levele a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkedvelésre. — Egyetlen hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni. Különösen kellemes és ízű cukorka. — 30 50 és 60 filléres dobozban.

Kapható: Székely Sándor, Hajós Arpád, Gótori Pál, Jós Kelemen, Breuer Fülöp, Ring Lajos, Rozsnyai Mátvás, Voltek Kálmán, Krebe Gáza, Berger Gyula, Vajdita György, Haha Vilmos, Góti Károly, Bornát János, Kárpáti János gyógyszerárban, Voltek és Weisz drogeria, Hanzs Nester drogeria, Török A. és Társa „Annyal” drogeria, Arad, Stodola Dezó gyógyszerár, Ujarad, Zombor, János gyógyszerár, Újszentanna, Adler Lajos Gyula gyógyszerár, M. Pócska, Ors Rezső Pankola, Telfer Károly gyógyszerár, Elők Kraus Elemér gyógyszerár, Ógónvári Zsigmondovics Géza és gyógyszerár, Lippa, Székely Zoltán gyógyszerár, Csérmén, Bauer Károly gyógyszerár, Kézdivás, Ravim János gyógyszerár.

A kereskedelmi tengeralattjáró „BREMEN” rakományán szerepel több tonna

DERDIEDAS

szappan, krém és puder

Ezek a híres német szépségápolási szerek a szigorú német egészségügyi törvények értelmében abszolúte ártalmatlan anyagokból készülnek és a 3.— K. már Magyarországon is kaphatók a megfelelő üzletekben.

Főraktár: Budapest, VIII. Rókk Szilárd-u. 10. Telefon: József 25—37.

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer, finom fűszeres ízű, szonigló, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegék részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

Rozsnyay Mátvás gyógyszerárában Arad, Szabadság-tér.

Értesítés!

Az „IBOLYA DORÉ”

készítményeink a mai naptól kezdve a következő árakban kerülnek forgalomba: Ibolya Doré-erém egy tegely K 150, Ibolya Doré-szappan 1 darab K 150, Ibolya Doré-tej 1 üveg 150, Ibolya Doré-hőlgypor 1 doboz K 150.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely hajjal vagy bajuszt a legfinomabb félszínű fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni, a „Melogen”. Ára 2-40 korona.

Szörvesztő-Depflor. El kitünő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szöröjt are, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül már pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasításnál 1 korona.

4 fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** ARAD, Andrássy-tér 8. sz. Alapítottát 1888. évben az Aradmegyei Köztörvényhatóság által.

Használt ólom
megvételre kerestetik.

